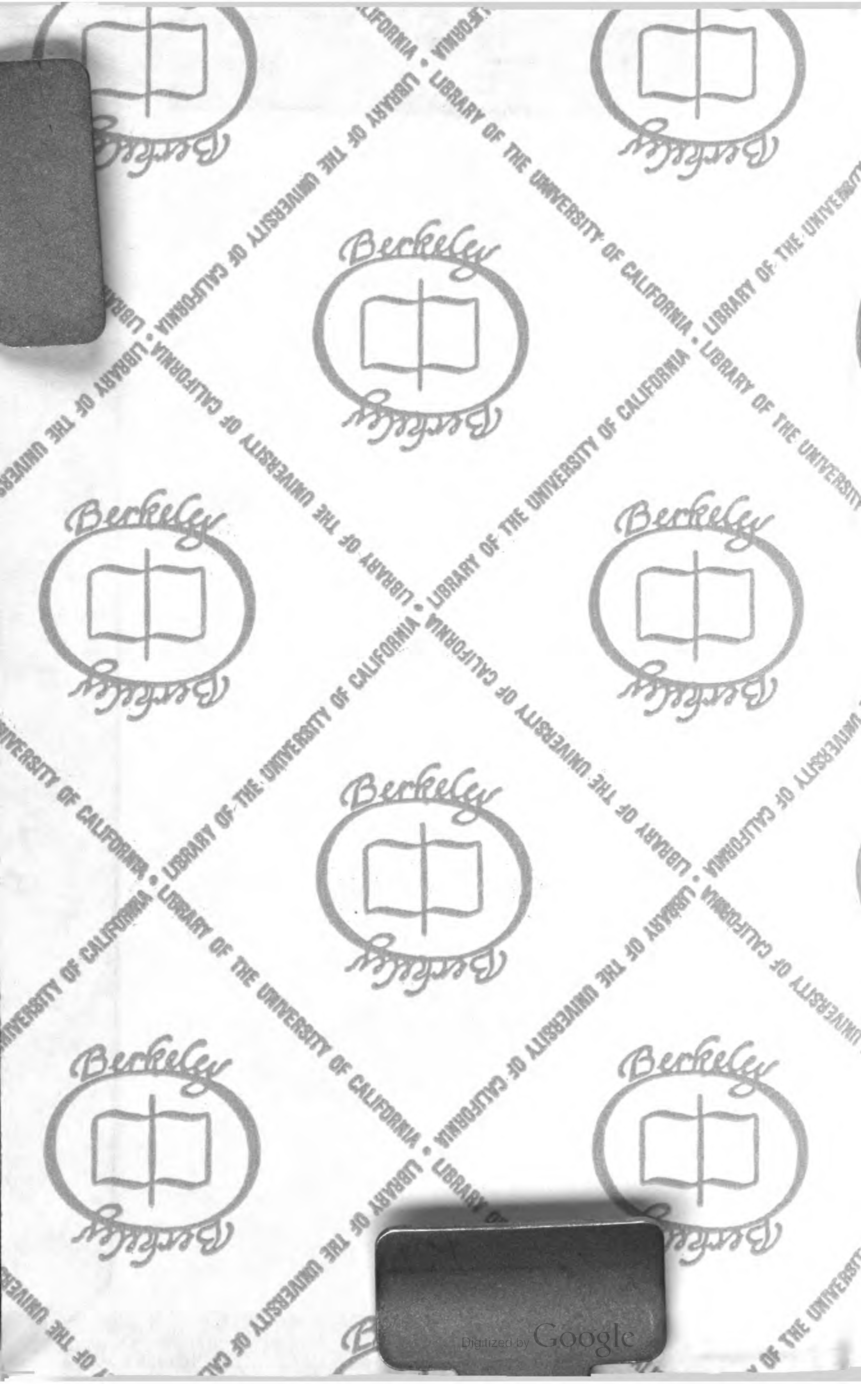
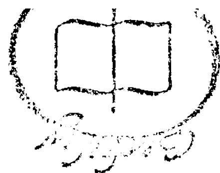
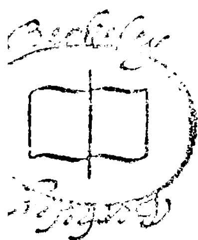
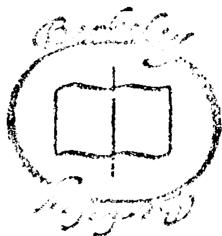
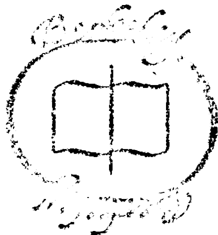
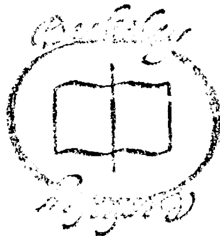
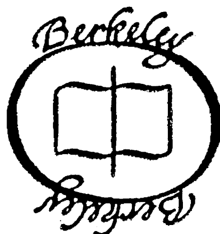

Berkeley
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Berkeley

CANSONS

DE LA TERRA

CANTS POPULARS CATALANS

COLECCIÓ PREMIADA EN LAS EXPOSICIONS DE VIENA (1873) Y DE FILADELFIA (1876)

PUBLICADA

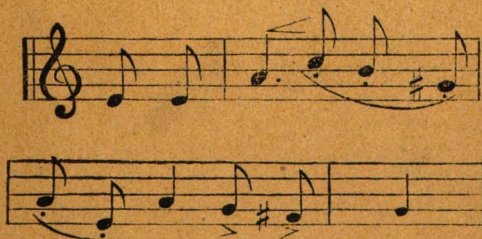
per

FRANCESCH PELAY BRIZ

Y

acompanyada de un aplech de endevinallas.

VOLÚM CINQUE

BARCELONA

ALVAR VERDAGUER

Rambla, davant del Liceo.

PARÍS

MAISONNEUVE Y C.ᵒ

Quai Voltaire, 5.

1877

CANSONS DE LA TERRA

V

OBRAS PUBLICADAS PEL MATEIX AUTOR

La roja, (rondallas, qüentos, novelas).
La cansò de Mestre Jan, premiada, (lletra y música).
Las venjansas del rey Pere, romansos, (acabantse la ediciò).
Lo coronel d' Anjou, novela premiada.
La Masía dels amors, (2.ª ediciò) poema en XII cants.
Lo llibre dels ángels, (2.ª ediciò).
Flors y violas, aplech de rimas premiadas, (acabantse la ediciò).
Lo llibre dels cants, traducciò.
Lo brot d' achs.
Lo fill dels héroes, (acabada la ediciò).
Lo llibre dels noys.
Ecos catalans, (Acabada la ediciò).
Alazarch, romans históurich, premiat.
Cansons de la terra, (5 volúms), cants populars catalans. premiats.
Calendari catalá, (del any 1865 á 1877).
Mireya, traducciò en vers, (acabada la ediciò).
Las set baladas.
Lo llibre dels poetas, (cansoner del segle XII al XVIII).
Jardinet d' orats, (manuscrit del segle XV).
Ausías March, obras d' est poeta, (acabada la ediciò).
Lo llibre de les dones, de Jaume Roig, (reimpresiò).
Lo gay saber, periódich literari (anys 1868 y 69).
La panolla, (acabada la ediciò).
Lo llibre del cor meu.
La creu de plata, drama en 3 actes.
Bach de Roda, » » »
Las malas llengas, » » »
Miquel Rius, » » »
Lo barret blanch, comedia en 1 »
Qui espera 's desespera, (monólech).

EN PREPARACIÒ

Primaveras, col-lecciò de poesías premiadas.

CANSONS
DE LA TERRA

CANTS POPULARS CATALANS

COLECCIÓ PREMIADA EN LAS EXPOSICIONS DE VIENA (1873) Y DE FILADELFIA (1876)

PUBLICADA

per

FRANCESCH PELAY BRIZ

Y

acompanyada de un aplech de endevinallas.

VOLÚM CINQUE

BARCELONA

ALVAR VERDAGUER
Rambla, davant del Liceo.

PARÍS

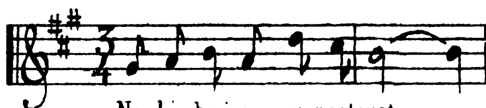
MAISONNEUVE Y C.ª
Quai Voltaire, 5.

1877

Reese

Estampa de «La Renaixensa,» Portaferrissa 18.

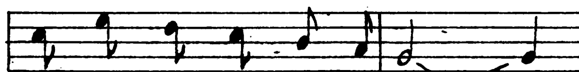
LA VERGE DEL CORAL

Ne hi havi-a un pastoret

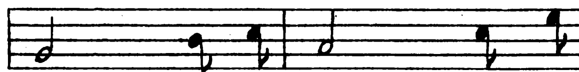
que un re-ma det ne te - ni - a

gu - ar - da - va lo bes-tiar.

que s'en - na - va allà hont voli - a. A - ju-

dáu a - ju - dáu a - ju-

dáu Ver - ge Ma-ri - a del co - ral.

Ne hi havia un pastoret
que un ramadet ne tenia,
guardava lo bestiar
que se 'n 'nava allá hont volia.
Ajudáu, ajudáu,
ajudáu, Verge María
del Coral.

Guardava lo bestiar
que se 'n 'nava allá hont volia;
ja se 'n posa á renegar
de Jesús y de María.
Ajudáu,ajudáu etc.

Ja se 'n posa á renegar
de Jesús y de María.
Ne passan tres cavallers
que ajudarlo prometian.
Ajudáu, ajudáu etc.

Ne passan tres cavallers
que ajudarlo prometian.
—Pastoret si vols venir
lo remat aplegariam.
Ajudáu, ajudáu etc.

Pastoret si vols venir
lo remat aplegariam.—

Pastoret no sab que dir,
los diu que ja hi aniria.
Ajudáu, ajudáu etc.

Pastoret no sap que dir,
los diu que ja hi aniria.
Cavallers fan tres xiulets,
lo bestiar tot s' apila.
Ajudáu, ajudáu etc.

Cavallers fan tres xiulets,
lo bestiar tot s' apila.
Ja passan per un pontet
de jonchs y palla podrida.
Ajudáu, ajudáu etc.

Ja passan per un pontet
de jonchs y palla podrida.
Pastoret se veu perdut,
clama la Verge María.
Ajudáu, ajudáu etc.

Pastoret se veu perdut,
clama la Verge María.
Verge María li surt
ab Jesús per companyía.
Ajudáu, ajudáu etc.

Verge María li surt
ab Jesús per companyía.
—Fugiu d' aquí, cavallers,
que vosaltres re' hi teniau.
Ajudáu, ajudáu etc.

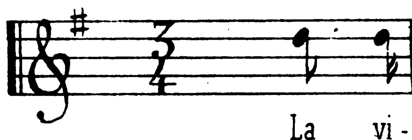
Fugiu d' aquí cavallers
que vosaltres re' hi teniau,
donchs lo pastoret es meu
que 'm clamá: «Verge María».
Ajudáu, ajudáu etc.
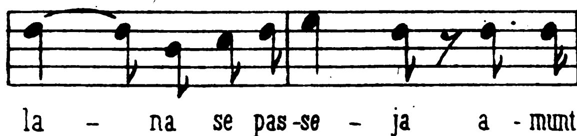
Donchs lo pastoret es meu
que 'm clamá: «Verge María.»—
Cavallers, al sentí' aixó
tots tres desapareixian.
Ajudáu, ajudáu etc.
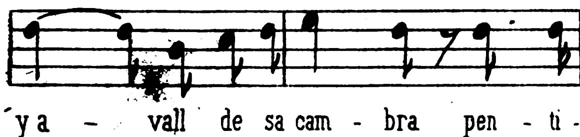
Cavallers, al sentí' aixó
tots tres desapareixian.
—Y ara tu, bon pastoret,
no digas mes heretgias.
Ajudáu, ajudau etc.

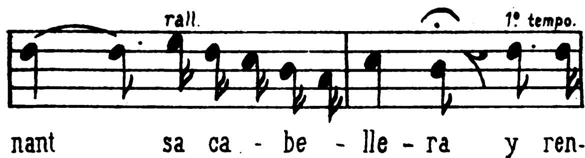
Y ara, tu, bon pastoret,
no digas mes heretgias.
Y quan pensis en aixó
digas un' Ave-María.—
Ajudáu, ajudáu,
ajudáu, Verge María
del Coral.
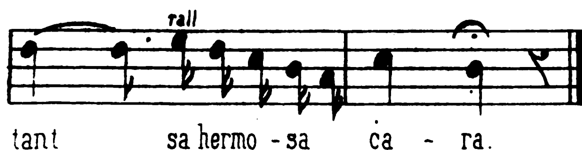
LA COMTESA DE FLORÍS.

La vi -

la - na se pas-se - ja a - munt

y a - vall de sa cam - bra pen - ti -

rall.
1º tempo.
nant sa ca - be - lle - ra y ren-

rall
tant sa hermo - sa ca - ra.

I.

La vilana se passeja
amunt y avall de sa cambra
pentinant sa cabellera
y rentant sa hermosa cara.
Un serpent de vius colors
al seu davant s' es plantada.
—Ay, válgam lo Deu del cel
y la Verge sobirana!
La meva vida s' escursa
la meva vida s' acaba.
—Un rey encantat ne sò,
no te m' espantis, vilana;
si regalada vols viure
ne serás tu ma estimada;
serás reyna de Castella
y princesa de Granada;
mes si per cas no 'u vols ser
morirás de fil d' espasa.
—Mes val honrada morir
que no viure deshonrada.—
La reyna ho va sentir tot
des de la cambra hont s' estava
y una crida n' ha fet fer
per tot Sevilla y Granada.
«Tots los cavallers y comptes
que hi vajan á presentarse

y tambè 'l compte de Floris,
y aquest que no hi fassa falta».—
Quan arriban á palau
troban la taula parada,
quan ne son á mig dinar
mala vianda 'ls han dada.
La reyna es la que á tots ells
aixís mateix los hi parla.
—Tots los cavallers y comptes
ne tenen la dona honrada
menos lo Compte de Floris
qu' es casat ab la Vilana.
—No digáu pas aixó reyna
que es honrada la Vilana.—
La reyna ja se 'n aixeca
per darli una bofetada.
—Lo dit ho tinch per ben dit,
no 'm desdich de ma paraula.--
Quan lo Compte sent aixó
promptament baixa la escala:
mentres davalla alterat
aixis mateix ell parlava.
—Quan arribo, ma muller,
sempre 'm dona una abrassada.—
La seua muller que 'l sent
l' espera al peu de la escala.
—Fuig d' aquí, mala muller,
fuigme d' aquí deshonrada,
qu' avuy al palau del rey
per culpa teva 'm befavan;
qu' eras la maca del rey
me n' han dit mentres dinavam.—
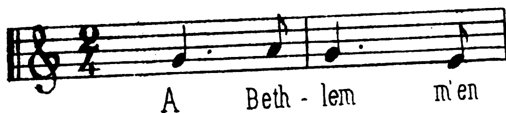
—Si 'l rey es lo qui ho ha dit
á la veritat faltava.—
—Tant si mentia com no,
has de morir de ma espasa.
—Mátam' compte; mes avans
t' haig de dir qu' estich prenyada,
prenyada de los set mesos
qu' es lo que mes desitjavas.
—Si per lliurarte ho has dit
encar mes t' has condempnada:
morirás ara mateix,
á Deu y als sants encománat',
que si parias un fill
no fora jo lo seu pare,
si una filla haguesses tu
se semblaria á sa mare.
—Mátam' comte; mes avans
deixam' demaná' una gracia;
de tres fillas que jo tinch
á la mes gran feu que parli.—
Quan la filla te al davant
li fa una bona abrassada.
—Filla meva del meu cor!
Ay filla de mas entranyas!
Quan ton pare m' haurá mort
y m' haurá deslliurat l' ánima,
lo meu cap agafarás,
rentaráslo ab aiga clara,
pósal' dins la taballola
aquella que jo brodava,
quan lo meu compte de Floris
per esposa 'm demanava.
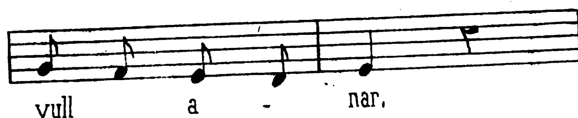
Quan estiga 'l rey dinant
anirás á presentarli;
li parlarás com se déu
parlá' ab testas coronadas,
que conega ja ab lo dir
que ets filla de mare honrada.—
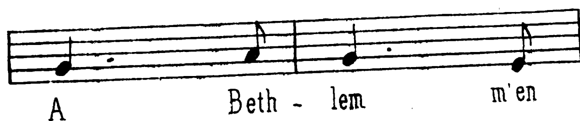
II.
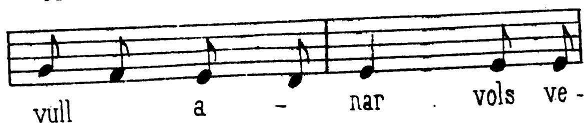
—Bon profit vos fassa, rey.
—Ben vinguda sias infanta.
—Aquí 'us vinh á fe' un present
de la muller mes honrada.
—Destapéulo, bona filla,
destapéulo vos, infanta.
—Destapéulo vos lo rey,
que á mi 'l cor no me hi abasta.—
Destapa la toballola,
veu lo cap de la vilana.
—Per lo menut de las dents
aquest cap es de ta mare.
Aquesta mort ¿quí l' ha feta?
Esta mort ¿qui l' ha causada?
—La n' ha causada la reyna
y l' ha feta lo meu pare.
—Ton pare ne será mort
y la reyna aparedada,
y despres, casante ab mi,
serás reyna y respectada.
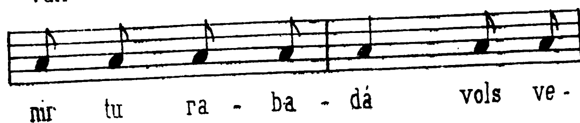
CANSÓ DE NADAL

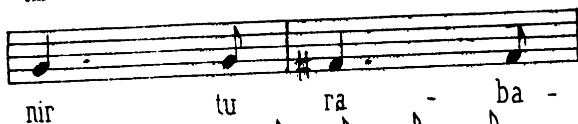

A Beth - lem m'en
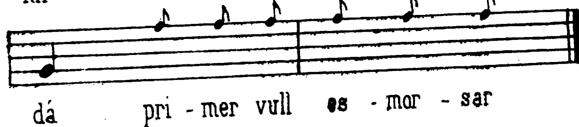

vull a - nar.

A Beth - lem m'en

vull a - nar vols ve -

nir tu ra - ba - dá vols ve -

nir tu ra - ba -

dá pri - mer vull es - mor - sar

—A Betlem me 'n vull anar
¿vols venir tu rabadá?

— Primer vull esmorsar.

—A Betlem esmorsarém
á Jesus adorarém,

—¡Massa hi ha neu!

—Sabrás com aquesta nit
ha nat un Deu infinit.

— ¿Qui t' ho ha dit?

—Un Angel que va volant,
pèl mon ho va publicant.

—No será tant.

—La Samarra portarás,
de neulas la n' umplirás.

— No ne vull pas.

—Si tu de neulas no n' vols
la n' umplirás de torrons.

—No m' saben pas bons

—Cantarás una cansò
al mes hermòs Infantò.

— Aixó no.

—Mira que es lo Redentor,
oferimli nostre cor.

— ¡Oh! que amor.

—Aném, aném rabadá,
no 'm fasis pas enfadar.
— No vull cantar.
—Mira que 't despatxarè.
si no portas un cordè'.
—Ja me 'n aniré.

NOTA

D'esta Cansó de Nadal no reuneix cap condició la seua part literaria y escassa la melódica: pero la fa digne de ser conservada lo molt popular qu' es y la part de recitat que alterna ab lo cantábil, cosa no gayre comuna en nostres cants populars.

LA FILLA DEL PAGÉS

2
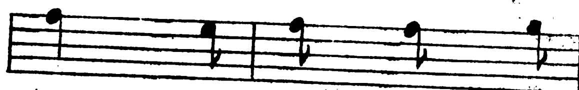

Un po - bre pa -
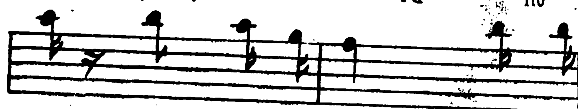

gés te - ni - a u - na
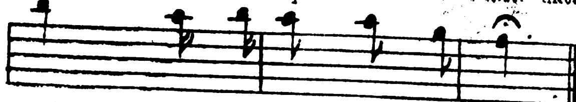

fi - lla te - ni - a quin -

z'anys y en - ca - ra no

fi - la ti - qui - tinch tinch tinch

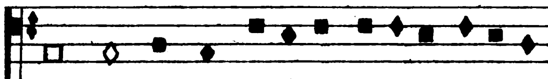
tinch ti - qui - tinch - - tinch.

Un pobre pagés—tenia una filla
tenia quinz' anys—y encara no fila,
la nit de Nadál—es nit d' alegría.
Pren filosa y fus—dona un tom per vila,
troba 'l seu galant—lo qu' ella volia.
—Hont anéu Joan?»—«¿D' hont veniu María?
—De cal teixidor—d' ordir pessa fina.
Setze canas hi ha,—hi faltan las quintze.
—Que 'n fareu del drap—Senyora María?
—Ne farem llansols,—llansols y camisas,
del que sobrará—pararem botiga
y dels ratallets—vestirem las ninas.
tiquitinch, tiquitinch
tiquitinch, tinch, tinch, tinch.

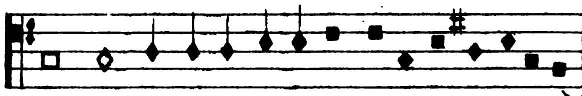
NOTA

En lo volum III d' esta col-lecció hi va una cansó ab lo mateix títol; mes res te que veure l' argument d' aquella ab lo de la present, per mes que 'l poble donga á las duas lo mateix títol.

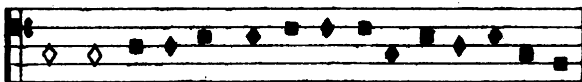
GOIGS DE LA VERGE DEL ROSER

Vos - tres goigs ab gran plaher cantarem verge Ma-

ria puig que vostre senyoria es la verge del roser

Deu plantá en vos senyo-ra lo roser molt ex-ce-lent.

(1) trobats en un pergamí que servia de carpeta á uns «*Papers fahents per la fermansa que feu Jaume Cristofol de Guimerá á Miquel Angel Salavert per la bulla de Tarragona trienni* 1596.—*n.º* 116.»

Vostres goigs ab gran plaher
cantarém Verge María
puig que vostra senyoría
es la Verge del Roser.

Deu plantá en vos Senyora
lo roser molt excel-lent
quan vos feu mereixedora
de concebrel purament
donant fé al missatjer
que del cel vos trametia
Deu lo pare, que volia
fosseu mare del roser.

Del sanct ventre produhida
la planta del roser vert
fonch de angels circuida
y servida ab gran concert
y restá pur y sençer

(1) Obra l' original (si be retallat en part pel que tinguè la trista idea de ferlo servir de carpeta) en poder del jove escriptor en Joseph Fiter; á la amistat del qual devem lo poderlos donar á llum ab la tonada.

vostre cos ab alegria
quan paris en la establia
lo celestial roser.

Com los reys devots sentiren
del roser lo gran odor
ab l'estel ensemps partiren
per adorar lo Senyor
y trobaren cert lo ver
de Baláam la profecia
quan vostra Mercé tenia
en los braços lo roser.

Gran delit vos presentave
vostre fill resuscitat
ab cinch roses que portave
en les mans peus y costat
per les quals lo Llucifer
que dels sancts lo infern umplia
fonch robat en aquell dia
quant florí lo sanct roser.

Reparada la gran erra
de Adam per mort cruel
tresplantat fonch de la terra
lo roser alt en lo cel
y pujant ab gran poder
lo partir no 'us entristia
contemplant Deu com rebia
ab gran goig lo sanct roser.

No fonch de menor estima
lo goig del Sperit Sanct

quan vingué de l' alta cima
en vostre colegi-sant;
y vegé aquell planter
que lo gran Deu elegia
per estar en companyia
del celestial roser.

Vostra vida acabada
lo major dels goigs sentís
com á Deu fos presentada
triumphant en paradís
y senyora hos volgué fer
del gran ort que posseya
col-locantvos hon devia
sots la sombra del roser.

TORNADA.

Donchs puix vos donau loguer
als de vostra confraria
preserváu Verge Maria
los confrares del roser.

NOTA.
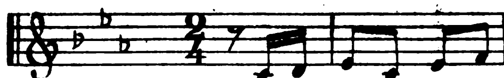
Aquest goigs son los mateixos que 's cantan encar, si be, en los impresos ara, la tornada es modificada y s' hi troba una estrofa mes; estrofa que segueix á la última de la versió que nosaltres publiquem.

Maná vostra senyoría
als frares predicadors,
que de vostra confraria
fossen instituhidors;
y aixi ells la han fundada
obehint vostre voler,
dignament intitulada
Verge Mare del Roser.

TORNADA.

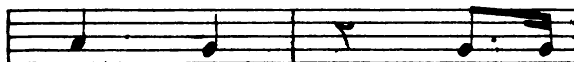
Puig mostráu vostre poder
fent miracles cada dia;
preserváu, Verge Maria,
los confrares del Roser.

CANSÓ DEL ANY 1808

En l'any mil vuyt cents y

vuyt Ca - ta - lunya ab gran des

cuyt en - tre gá sas for - ta -

le - sas pels en -

re - dos den Go - doy ja n'ha

entrat un gran con - voy

de las tro - pas fran - ce - sas

En l' any mil vuytcents y vuit,
Catalunya ab gran descuyt
entregá sas fortalesas;
pèls enredos de 'n Godoy
ja n' ha entrat un gran convoy
de las tropas francesas.

Aquells malehits butxins
perque tenen los fortins
ja 's pensan ser amos.
Ab l' ajuda de Deu dich
los traurem de Montjuhich
y al canyet á enterrarlos.

Per mes que sigan astuts
no hi valdran generals muts,
ni tampoch entremesos:
per mes que estigan venuts
direm sempre resoluts:
«No volem francesos.»

Nosaltres som espanyols
y encara que siguem sols
anirém contra la Fransa.
Jamay nos aturdirán,
perque ab Deu ne confiam
qu' es la nostra esperansa.

Francesos veniu veniu
á ne 'l pla de Sant Feliu
menjaréu castanyas.
Castanyas y pa torrat
que n' es menjar delicat,
sentint xiular las balas.

NOTA.

Esta cansò molt mes llarga encara, si parla y pinta be l' esperit bélich de nostres avis en la guerra del francés, no diu gayre en favor de las nostras lletras. Pertany á la nostra poesia popular-vulgar; sembla estrany la notable escassés de verdaderas poesias patrióticas en un poble de si tan ardit y heróich com lo nostre. Es un fet que cal consignar, deixant per altra ocasiò la averiguar la causa d' eixa raresa dels nostres cants populars tan richs y variats en altres generes. Existeixen en nostre poder altras cansons del mateix temps y ab idéntich obgecte que publicarem á son torn. La melodia de la present, es molt hermosa y sentida.

SANTA MARTA

(Se canta aquesta cansò ab la tonada de *Lo fill de la viuda*. Vejas vol. IV, plana 147).

De dins d' un cau va sortir
dolenta fera malvada.
Hi passava un cavaller
que un mosso de peu portava.
N' agafa al mosso de peu
promptement l' espedassava.
Cavall corra mes que 'l vent.
fins y á tant qu' es á posada.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

Quan á posada va ser
d' aquella ciutat tan guapa
demana al gobernador,
lo gobernadò' hont s' estava.
Lo gobernador s' está
s' está pèls vols de la plassa.
Quan ell allí ne va ser,
li conta lo que passava.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

Tan bon punt ho vol contar
cau en terra y se 'n desmaya.
Quan retornat ne va ser
ne conta lo que passava.
—«De dins d' un cau ha sortit
«dolenta fera malvada,

«te los morros de cavall,
«las potas com una vaca.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

«N' ha agafat mon peoner
«promptement l' espedassava.»—
Ho sent lo gobernador
y crida 'l poble á la plassa:
fa formar vuitcents cavalls,
dos mil peoners manava.
Quan á montanya va ser
fa tocar la generala.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

Ab la fressa dels tabals
la bestia s' esbalotava.
Ab los udols qu' ella fa
fins tremolan las montanyas.
De los dos mil peoners
dinoucents n' espedassava.
Una verge quan ho sab
ajuda á Dèu demanava.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

Tota sola se n' hi va
sense ajuda ni companya.
Quan es vora 'l cau del drach
ja 'l veu ab boca badada.
Li fa lo seny de la creu
y la fera 's posa mansa.

La verge ab lo seu cintó
pel coll se la endú lligada.
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

A la isla arriba aixís
ab sorpresa dels qu' ho guaytan.
Lo gobernador qu' ho sab
á la verge al punt demana.
Li pregunta: «com se diu?»
Li respon: «que se 'n diu Marta.»
Li pregunta: «com ho ha fet?»
—Ab l' ajuda de Dèu santa.»
Terras de Jerusalem
son unas terras molt aspras.

NOTA.

Esta llegenda es molt popular aquí y en altres terras. Mes á Catalunya tambè se considera autor del fet á Sant Jordi y encara 's pot dir que la llegenda catalana dona á n' aquest la preferencia, aixís com las de altres paissos ne fan protagonista á Santa Marta. En eixa llegenda tradicional se funda la festa provensal popularíssima coneguda ab lo nom de la *Tarasco* que 's celebra á Tarascó: y en las nostras professons de Corpus antigament hi havia un recort per la mateixa en la figura de lo *drach* ó *bivria*.

LOS TRES CAVALLERS

(Se canta ab tonadas d' altras cansons).

Don Francisco se n'estava
tancadet á la presò,
quan sa mare 'n reb la nova,
ja n'hi ve una gran tristor.
Ja n' hi compra una guitarra
que te un so consolador,
y á la presò ja li porta
que la templi al seu tenor.
—Quan l' hauréu á tó posada
cantaréu una cansò.
—Quina cantaria, mare,
quina cantaria jo?
—La que cantava 'l teu pare
á la nit de la Ascenció.—
D. Francisco la cantava
ab un to enamorador.
Los aucells aixís que 'l senten
se paran per sentí 'l so.
Tots los patges de la reyna
no saben caminar, no.
La reyna s'ho escoltava
des del mes alt mirador.
Ja pregunta á los seus patjes:
—¿Qui es aquest cantador?
—Aquest es lo don Francisco
qu' está tancat en presò.—
Ja respon aixis la reyna:
—Per fill lo voldria jo.—

Lo matí de Sant Joan
com es matí d' alegria,
ja n' agafo 'ls cantis nous
y me n' aní á la font mia.
Lo traydor del rossinyol
l' aigua me n' enterbolia.
M' espero vora d' un quart
per veure si se aclaria.
Quan mes temps 'nava passant,
l' aigua mes s' enterbolia.
Mentres m' estava esperant,
ramor de cavalls sentia.
Veig venir tres cavallers
ab la gran cavalleria.
Ja me'n diu lo de davant:
—Miréu quina galant nina?—
Ja 'n va respondre 'l del mig:
—Ella fos esposa mia!—
Ja respon lo de detrás:
—Malaguanyada seria.
¿Si 'm volguesseu dar l' amor,
jo molt content ne seria?—
—Veniu demá dematí,
tres horas avans de dia.
Lo pare será al concell,
la mare será á matinas
y jo seré al pastador
que passaré la farina.—

Ja responia l' infanta :
—Per marit, mare, 'l vull jo.—
La reyna mana als seus patjes
que 'l treguin de la presò.
La resposta que 'ls hi feya
que no se 'n vol anar, no;
que no hi ha mes galan vida
qu' está tancat en presò.

VARIANTS.

Vers 3.

trista de la seva mare
quan lo sap á la presò
Li ha comprada una guitarra
que la templi al seu tenor.
—Quan l' hauréu ben templadeta

Vers 17.

Los aucells que van pèl aire
no saben de volar, no.

Vers 27.

De prompte respon la vella

NOTA.

D' eixa cansò no n'havem pogut arreplegar cap versiò mes complerta: las duas versions provensal y francesa tretas de la colecció de M. D. Arbaud que posem á seguiment d' eixas ratllas, venen á complertar lo que falta á la que motiva estas ratllas.

Versió provensal.

La belo Margoutoun—bouen matin s' es levado.
a pres soun broc d' argent—á l' aigo n' es anado;
quan n' es istad aou pous—a vis l' aigo troublado;
sur un pitchot banquet—elo s' es assetado;
d' aquit n' a vis venir— tres chivaliers d' armado,
Se lou premier a dich:— *«O la jolie femme!»*
Se lou segount a dich:— «Sieguesso la ma mio!»
Se lou dernier á dich:—«Couchario ben em' elo!»
Son couquin de marit—qu' es darrier la bastido,
qu' a 'ntendu les prepaus—tenguts á Margarido,
n' es anat derabar—tres bletos d' aumarino
et n' en a tant foutut,—dessus sa pauro esquino
que Goutoun n' a restat—mai de siei mes chagrino.

Versió francesa (1).

Par un matin la belle s' est levée
á pris son seau, du lin, dule, du long de l'eau,

(1) Treta d' un manuscrit de la biblioteca de Aix.

a pris son seau à l' eau s' en est allée.
A son chemin son amy l' arencontrée.
—Oú allez vous de moy la mieux aymée?
—M' en vois á l' eau, la fontaine est troublée.
—Le rossignol luy a sa queue baignée.
—Maudit soit-il et toute sa lignée.
Sy ne fut luy jè seroy mariée
a mon ami qui m' a tant desirée
et maintenant suis fille abandonnée.

LA MAL CASADA

Lo meu pa - re m'ha

ca - sat m'ha do - na - da a un pas -

tor que s'es 'nat

a mon - ta - nya

à pas - to - rà 'ls mol - tons.

que s'es 'nat a mon -

ta - nya à pas - to -

rà - 'ls mol - tons.

Lo meu pare m' ha casat,
me n'ha donat á un pastò'
que se n' ha anat á montanya
á passejar lo bastò.
Jo me 'n so quedat á Fransa
á vora del Rossellò.
Ell ne beu de l' aigua fresca
y jo del vi del millor.
Ell menja sopas ab oli
y jo caldo de moltò.
Ell ne dorm ab la samarra
y jo ab llensols de cotò.
Ell pensa que dormo sola
y sola no hi dormo jo.
Quan arriba 'l sant dissapte
tambè n' arriba 'l pastò'.
Quan ell ne puja la escala
lo portal ne passo jo
y mentres ell s' está á casa
lo qu' es dins no hi entro, no.

NOTA.

D' esta cansò vulgar n' existeixen moltas versions, totas de gens de importancia literaria. Després de la citada, potser las mes notables son, la que comensa:

Ne diuhen los meus parents
que mon pare m' ha llensada
m' ha donat á un mal vellot
que á ne mí no m' agradava.
En set anys que som casats
ni m' ha mirada la cara,
sino un dia per descuyt
mentres baixava la escala.

y la que segueix:

—Rossinyol, bon rossinyol—Dèu te dó llarga volada
Anirás á passá 'l mar—á portarne una embaixada.
Dirás á ne 'ls meus parents—que mon pare m' ha casada.
M' ha casat ab un vellot—que jo no 'l vuy, ni m' agrada.
Set anys que so estat ab ell—no li he vist may la cara
Sino un dia de descuit—al peu d' avall de l' escala;
Li pego punta de peu—ja l' han tinch á l' entrada
Y de la entrada al carré—y del carré á la teulada.
Jo no se si s' ha fet mal,—la cuixa porta trencada,
També l' un bras te trencat—y l' espatlla capficada.
Calla, calla vell, vellot—cobarás la pollicada,
Te posarém en un llit—entre llansols y flassadas,
Allí covarás los ous—com las llocas tres setmanas
als petits darás lo mill—y á la lloca la civada.
Quan farán titiriti—los donarás mill y aygua;
Quan farán quequerequech—los durás á vendre á plassa.
La gent te preguntarán:—«¿De qui es la pollicada?»
Respondráslos, tú, vellot:—«Jo mateix me la he criada.»

LA TORNADA DEL PELEGRÍ

(Se canta ab tonada d' altras cansons).

Don Francisco se n'estava
tancadet á la presò,
quan sa mare 'n reb la nova,
ja n'hi ve una gran tristor.
Ja n' hi compra una guitarra
que te un so consolador,
y á la presò ja li porta
que la templi al seu tenor.
—Quan l' hauréu á tó posada
cantaréu una cansò.
—Quina cantaria, mare,
quina cantaria jo?
—La que cantava 'l teu pare
á la nit de la Ascenció.—
D. Francisco la cantava
ab un to enamorador.
Los aucells aixís que 'l senten
se paran per sentí 'l so.
Tots los patges de la reyna
no saben caminar, no.
La reyna s'ho escoltava
des del mes alt mirador.
Ja pregunta á los seus patjes:
—¿Qui es aquest cantador?
—Aquest es lo don Francisco
qu' está tancat en presò.—
Ja respon aixis la reyna:
—Per fill lo voldria jo.—

—Ay trista de mí mes trista
que será lo meu marit!
¿No 'm diria, 'l cavaller,
quan hi ha d' aquí á n' allí?
—Cent lleguas n' hi ha, senyora,
y aqueixas de mal camí.
—Jo 'l ne tinch d' anar á veure
mes que 'n sápiga morir.
—No hi vaja, linda senyora,
que 'l seu marit es aquí.

VARIANT.

Vers 28.

Se n' hi penja un rich satí.

NOTA.

Confrontan ab est cant *Le retour du mari* y *Germanie* de M. Puymaigre, *Le prince Raymond* del cav. Nigra y *El conde Dirlos* del Romancero.

VERSIÓ ITALIANA.

LA PROVA D' AMORE.

Ballè, ballè, ragazze,
questa è ora da maritè;
—Jo non vo' ballà nè ridé,
che 'l mio core è appassionè!

Lo mio amore è 'ndato in guerra,
chi sa quanno ritornerà!
Ritorni o non ritorni,
lo mi' amor sempre sarà.
Si sapessi io la strada,
l' andarebbi á 'ncontrà:
Dimannanno, dimannanno
io la strada la 'mpararò.—
Quanno fu a mezza strada.
'ncontra un giovine cavalier.
—Dicè, dicè bel zovine,
da che parte ne venì'?
—Ne viengo dalla guerra,
l' è tre anni che so' soldà;
—Dicè, dicé bel zovine
l' hi vedutto 'l mio primo amor?
—Sci, sci, che l' ho veduto,
l' ho veduto a sopellì'.
—Dicè, dicè, bel ziovine
de che colore era vestì'?
—Con i calzoni neri,
e 'l gilè de trapuntì'.—
Quanno la bella seppe la nova
cascò in terra dal dolor.
—Su, su, bella Gigetta
son io 'l tuo primo amor.—
La prende por la mano,
'l suo paese se la portò'.
Quann' al paese fu 'rrivati
tutta la gente se 'ffacciò:
—Dimme, dimme Gigeta
si hai trovato lo primo amor.

—Sci, sci, che l' ho trovato,
l' ho patito 'n gran dolor.

(*Canti populari marchigiani.* —Antonio Gianandrea).

VERSIO GREGA.

Davant de un taler daurat, ab una llansadora de marfil, s' está sentada una dona hermosa com un angel, entretenintse en teixir. Seixanta duas vegadas ja ha fet baixar lo seu peu y quaranta duas ha corregut la llansadora, quan passa un martxant dalt d' un cavall negre y s' atura donant lo «Deu vos guart» á la donzella:

—Bon dia, noya.

—Ben vingut siáu, foraster.

—Per qué no 't buscas un *pallicar* y no t' hi casas?

—Si 't tinch de oure parlar aixís, mes m' estim que se 't mora 'l cavall de primer. Fa dotze anys que tinch lo marit fora. L' esperaré tres anys encara y altres tres anys mes, y si passats los sis no torna, me faré monja y 'm tancaré en un convent per durne dol.

—Filla meva, no 'l veurás mes... ¡lo teu marit es mort! Los meus brassos l' han aguantat mentres finava; las mevas mans l' han deixat dins la fossa. Ab ell me so partit lo pa y lo foch, y ell m' ha dit que tu m' ho pagarías.

—Si l'has cuydat, si l'has enterrat, Deu t' ho pague. Jo t' pagaré lo pa y lo foch que vos haveu partit.

—Jo li he fet un petò y ell m' ha dit que tú me 'l tornarias.

—Si ell t' ha deixat un petò, cuyta, corre á tornarli.

—Filla meva, jo so 'l teu marit, jo so 'l teu enamorat.

—Si tu ets lo meu marit, si tu ets lo meu enamorat,

digas com es feta la casa nostra, avans de que jo obre la porta.

—Hi ha una pomera al hort, y en la cort una parra que fa un vi dols com la mel. Los janisars que 'n beuhen corren á lluytar ab mes foch y 'l pobre que 'n tasta no pensa en sa miseria.

—Axó tot lo vehinat ho sab. Provam que coneixes be mon cos avans d' obrirte.

—Tens una senyal á la galta, una altra sota l' aixella y una mossegadeta sobre 'l pit dret.

—Corréu, corréu, criadas, obriu, obriu! Es mon marit es lo meu enamorat.

(MARCELLUS.—*Cants de la Grecia moderna.*)

LO PODER DEL CANT

(Se canta ab tonada d' altras cansons).

Don Francisco se n'estava
tancadet á la presò,
quan sa mare 'n reb la nova,
ja n'hi ve una gran tristor.
Ja n' hi compra una guitarra
que te un so consolador,
y á la presò ja li porta
que la templi al seu tenor.
—Quan l' hauréu á tó posada
cantaréu una cansò.
—Quina cantaria, mare,
quina cantaria jo?
—La que cantava 'l teu pare
á la nit de la Ascenció.—
D. Francisco la cantava
ab un to enamorador.
Los aucells aixís que 'l senten
se paran per sentí 'l so.
Tots los patges de la reyna
no saben caminar, no.
La reyna s'ho escoltava
des del mes alt mirador.
Ja pregunta á los seus patjes:
—¿Qui es aquest cantador?
—Aquest es lo don Francisco
qu' está tancat en presò.—
Ja respon aixis la reyna:
—Per fill lo voldria jo.—

Ja responia l' infanta :
—Per marit, mare, 'l vull jo.—
La reyna mana als seus patjes
que 'l treguin de la presò.
La resposta que 'ls hi feya
que no se 'n vol anar, no;
que no hi ha mes galan vida
qu' está tancat en presò.

VARIANTS.

Vers 3.

trista de la seva mare
quan lo sap á la presò
Li ha comprada una guitarra
que la templi al seu tenor.
—Quan l' hauréu ben templadeta
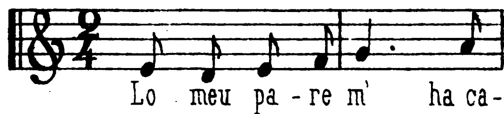
Vers 17.

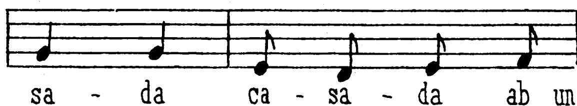
Los aucells que van pèl aire
no saben de volar, no.
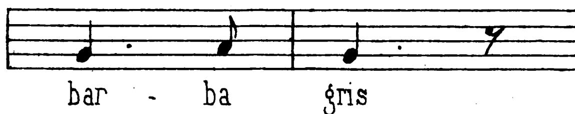
Vers 27.
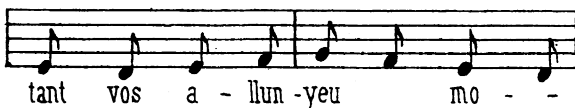
De prompte respon la vella
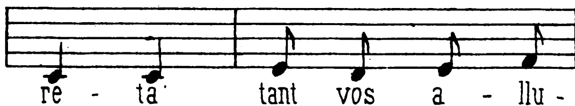
BARBA GRÍS

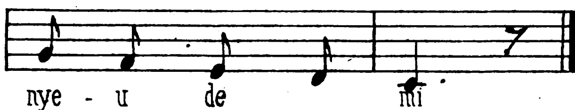

Lo meu pa - re m' ha ca -

sa - da ca - sa - da ab un

bar - ba gris

tant vos a - llun -yeu mo - -

re - ta tant vos a - llu -

nye - u de mi

Lo meu pare m' ha casada,
casada ab un barba gris.
Tant vos allunyéu moreta,
tant vos allunyéu de mí?
dia de las esposallas
no feya sino dormir.
Quan som á dins de la cambra,
se fica á dintre del llit.
Ja li dono colzadeta:
«Desperteuvos, mon marit.»
Ell me 'n torna las colzadas
y del llit me fa sortir.
N' agafo las faldilletas
y 'l jiponet de satí,
me 'n vaig á l' hort del meu pare,
cullo flor de llessamí.
Mentres flor cullint estava
ne passa un jove fadrí.
L' agafa per sas mans blancas
la puja dalt del roçí.
Quan passavan la ribera,
n' encontran son barba gris.
—Aquestas son amoretas
que 'm devian serví' á mí.
—Si per vos servir devian,
ara servirán per mí.

Versió francesa.

Mon père m' a mariée á l' age de quince ans,
il m' à donné z' un homm' de quatre-vingt-dix ans,
et moi jeune filett' comment passer mon temps?
Le premier jour des noc's, avec moi il coucha,
il me tourna l' épaule, et puis il s' endorma,
et moi pauvre filett' me voilà restée la.
Le matin grand j' m' leì' chez mon pèr' je m'en vas.
—Ah! bonjour dono, mon pèr' le bonjour soit á vous,
V' m' avez donné z' un homm' que j' n' aime pas du tout.
—Prends patience, ma fill', c' est un riche marchand,
il est souvent malad', bien sûr ìl en mourra,
tu seras heritier de tout ce qu' il aura.
—Au diable la richess'! quand l' plaísir n' y est point.
J' aimerais mieux un homme á mon contentement,
que touta la richesse de ce viellard marchand.
Un jour quand j' s' rai mort' j' n' emport' rai rien du tout
qu' une vieille chemise et un drap par dessus;
voílà la belle morte! on n'y pensera plus.

Versió italiana.

Una giovenina ha tolt un vechio,
non la gaveva un' ora di bene
il sole levava, la luna, le stelle
aloro diceva che era di.

—Levati suso, la mia sposina
che filaremo un faseto o du.
—Non posso mica me levare
d' un grand disgusto avute de vu.—

Ella si vesta e met' su i pani
e da suo padre se ne va.
—Chi è chi bate le mi porte?
Che xé l' ora de indormire.

—Ella sara la vostra figlia
quela che avete mal maridá.
—E se la fosse la mia figliola
col suo marito la deve star. —

La torna indrio per la sua strada
e al suo marito la xè tornà,
quando fu stata su mezza strada,
in suo marito si è incontrà.

—Da che banda, bela mogliere,
siè stà trovare un altro marí?
—Et se anche fossi stato
che travaglio l' avreste vu?

E tuti uceli che vole per l' aria,
non sono tuti da un osador,
e anche i lievori, che son per campana
non sono tuti d' un caciador.

Ed anche il pesce che l' é in tal mare,
non sono tuti d' un pescador sol,
ed anche le done mal maritate
non sono tute di un uomo sol.

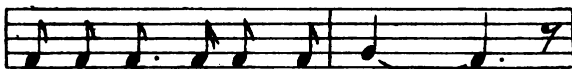
(Tretas dels *Chants populaires* de M. Puymaigre.)

LO NÁUFRECH

n'hi ha - via un ma - ri - ne - r

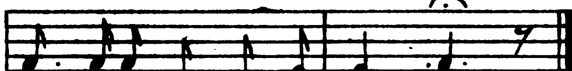
que per la mar na - ve - ga - va.

Men - tre es - ta - va na - ve - gant
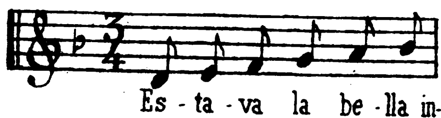

va te - ni u - na ma - la o - na - da
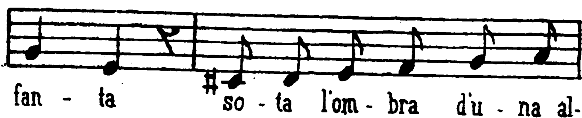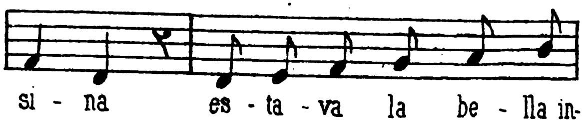

va te - ni u - na ma - la o - na - da.

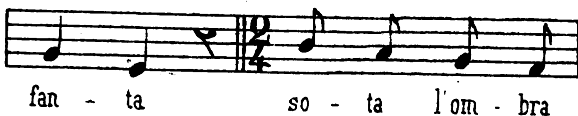
Si n' hi havia un mariner
que per la mar navegava.
Mentre estava navegant
va tení' una mala anada.
Ja 'n va pendre per patrona
Santa Catarina martre.
Mentre l' estava invocant
ne sent una veu que parla,
ne sent una veu que diu,
responent de l' altra banda:
—Que me 'n darás, mariner,
si jo 't trech de dins de l' aigua?
—Te 'n donaré dos grants naus
carregadas d' or y plata.
—Jo no vull las tevas naus,
ni tampoch l' or ni la plata:
no mes vull qu' al morir tú
m' entregues la teva ánima.—
Mariner quan sent aixó
li respon eixas paraulas:
—L'ánima l' entrego á Deu
y 'l cos á la mar salada.—
Ja 'n baixa un ángel del cel
ab la corona y la palma:
—Vaja, vaja, mariner
que Deu al cel te demana.—
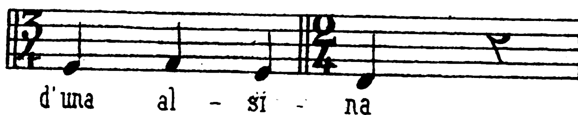
LA CATIVA
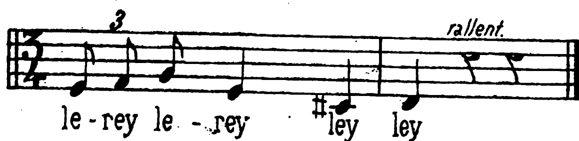

Es - ta - va la be - lla in-
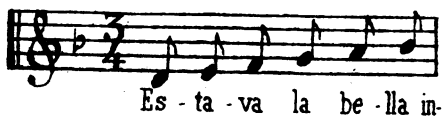

fan - ta so - ta l'om - bra d'u - na al-
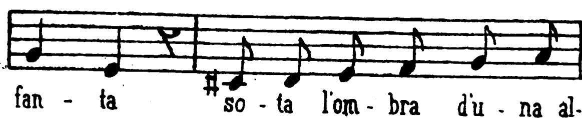

si - na es - ta - va la be - lla in-
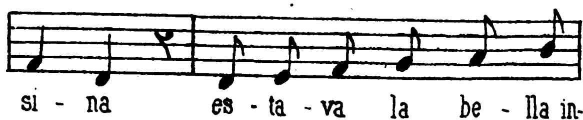

fan - ta so - ta l'om - bra

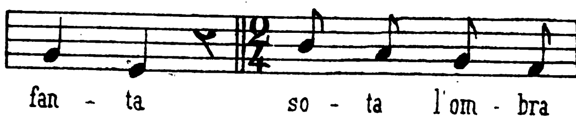

d'una al - si - na
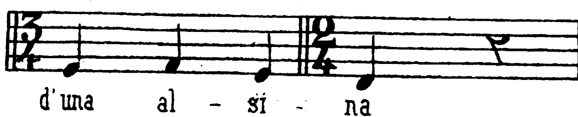

rallent.
le - rey le - rey ley ley
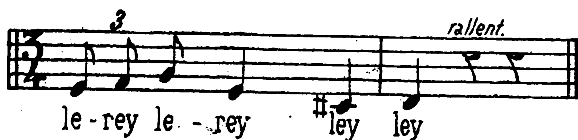

Es - ta - va la be - lla in-

fan - ta so - ta l'om - bra d'u - na al-

si - na es - ta - va la be - lla in-

fan - ta so - ta l'om - bra

d'una al - si - na

rallent.
le - rey le - rey ley ley

Estava la bella infanta
sota l' ombra d' una alsina
Lerey, lerey,
ley, ley.
La encativarèn los moros
un dematí de bon dia.
Ne varen fer un present
á la reyna del morisme.
—Teniu, vos, senyora reyna
veusen' aquí una cativa.
—Entòrnatelan' bon moro
á ne'l lloch d' hont l' has traida,
per que si 'l rey la vegés
d' ella se namoraria.—
Ja respon una criada
de las dotze que tenia:
—Deixla fer, senyora reyna,
deixa fer, senyora mia,
la enviarém á rentar
los panyos á la marina,
ab lo sol y la serena
tornará descolorida.—
Ab la serena y lo sol
la color mes s' embellia.
Mentres los panyos rentava
sospirava qu' enternia,
ne gira 'ls ulls cap á terra
per veure 'l sol si 's ponia.

Veu venir un cavaller
que en cavall tot blanch venia.
—Deu la guart, moreta bella,
Deu la guart, senyora mia.
Si 'm volgués acompanyar?
—Prou, á fé, m' agradaria.
—Dígasme hont vols colcar
si á las ancas ó á la *silla*?
—A las ancas, colcar vull
perque fá mes senyoría.—
Caminaren set jornadas
y paraula no 's decian.
Tot anant terras enllá
van veure lo Camp-d'-olíva.
Quan lo veu la bella infanta
del fondo del cor sospira
—Ay, si jo pogués tornar
á ne 'l lloch d' hont so sortida!—
—Dígasme, bella moreta,
com coneixes Camp-d'-oliva?
—Jo no som moreta, no,
que som la infanta Polida.
—Si lo que m' has dit es cert
ets propia germana mia.

VARIANTS.

Vers 1.

Lo bon compte y la comptesa
anaren á Roma á cita
á fer oració al Senyor

que 'ls enviés xich ó xica.
Quan foren per lo camí
dels moros fou la embestida;
mataren al compte Floris
y la comptesa cativa.
—Anémne á fer un present
á la reyna del morisme. etc.

NOTA.

Sol esta cansò en algunas versions, acabar ab aquesta fi que nosaltres hem tret per correspondre á la cansò *La filla perduda*- (Vol. III.)

—Que pagariau ma mare
pera veure á vostre filla?
—Pagaria cent ducats,
altres tants que fos fadrina.
—Donéume los cents ducats,
veuse aquí la vostra filla;
los altres me 'ls donaréu
quan sabréu si so fadrina.

Es lo mateix argument lo d'aquesta cansò, que lo de la titolada *Los dos germans* que figura en lo volum II de la present colecció, si be la tonada es del tot diferent de la de aquella.

LAS HORAS DE LA PASSIÓ

Sen - yor

per po - der can - tar Deu

meu vos de - man fa-
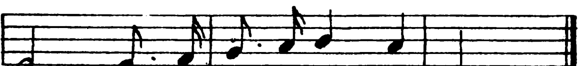

vor sols per po - dè es - pli -

càr lo que en vos se và o-

brar en la mo - rt y pas-

sió en la mo -rt y pas - sió.

Senyor, per poder cantar
Dèu meu vos deman favor,
sols pera podé' esplicar
lo qu' en vos se va obrar
en la mort y passiò.

Á las *sis*, lo Salvador,
del dijous Sant á la tarde
per mostrarnos son amor
ordená lo Redemptor
la cena santa y sagrada.

Lo gran amor que 'ns portava
ab obras lo ha mostrat.
A las *set* los peus rentava
als deixebles, y ensenyava
exemples d' humilitat.

A las *vuyt* nos ha deixat
la prenda mes estimada,
lo seu Cos sacramentat.
¡Per sempre sia alabat
á milions de vegadas!

Ab mòlt gran humilitat
á las *nou* Ell predicava
als seus deixebles amats
que 'ls tenia allí ajuntats
tots assentats en la taula.

Jesús trist y adolorit
á las *deu* al hort entrava
ab lo cor molt afligit.
Tant va patí' aquella nit,
que sanch y aygua suava.

A las *onze* ab gran amor
un Angel del Cel devalla,
portantli per son favor
lo cálzer de passiò
y la creu santa y sagrada.

A las *dotze* de la nit
Judas ab Vos s' abrassava,
ab senyal de bon amich,
vos va vendrer y trahir
quan als jueus vos entregava.

A casa 'l Pontificat
á la *una* vos portaren,
ahont aquell mal criat
que Vos haviau curat
vos doná una bofetada.

No mereixent tal rigor,
sent Vos l' autor de la vida,
dos falsos acusadors
arribaren á las *dos*
per fervos perdrer la vida.

¡Oh que grandíssim rigor.
Jesús, á las *tres* passavau

en mig d' aquells malfactors
que feyan burla de Vos
donantvos fortas punyadas!

A las *quatre* 'us va negar
Pere á qui tant estimavau,
quan lo gall hagué cantat;
ventlo de Vos apartat,
Senyor mòlt prest lo miráreu.

Vostres oidos sagrats
á las *cinch* varen oir
quan aquells juhéus malvats
cridavan tots ajuntats
prest haviau de morir.

A las *sis* á Pons Pilat
cruelment vos aportaren:
allí foreu preguntat
ahont haviau ensenyat
la lley que Vos predicavau.

A las *set* ab crueltat
á Herodes vos portaren,
hont foreu interrogat;
paraula no haveu tornat
de lo qu' ell vos preguntava.

A las *vuyt* ab crit alsat
altra vegada 'us lligaren
tornantvos á Pons Pilat,
haventvos tant maltractat
pél camí la vil canalla.

A las *nou* mòlt fort é ingrat
cinch mil assots vos donaren
en la columna lligat...
Per pagar nostres pecats,
Senyor, la sanch derramareu.

Lo vostre santíssim cap
á las *deu* lo coronaren,
Ecce homo 'us han mostrat,
y escarnit, bofetejat,
sentencia de mort vos daren.

A las *onse* 'us carregaren
lo sant arbre de la creu.
Per los carrers lo portareu
y á vostra mare encontrareu
que fou un dolor cruel.

Los dolors mòlt redoblats
á las *dotze* vos donaren;
quan las mans y 'ls peus sagrats
en la creu foren clavats
vostre cos enarbolaren.

A la *una* vos donaren
la beguda mes cruel
donantvos fel y vinagre.
Com es cosa tan amarga,
no 'u voleu Vos, rey del Cel.

A las *dos* haveu parlat
ab la dolorosa Mare,

quan per fill li haveu dat
á S. Joan molt estimat
que al peu de la creu estava.

Estant en la creu estés
á las *tres* horas finareu
dihent: «Consumatum est.»
Així qu' acabareu prest
lo esperit á Deu donareu.

A las *quatre* Jesús clavat
pendent de la creu estava,
quan arribant un soldat
sens amor ni pietat
vos doná una llansada.

Lo vostre santíssim cos
á las *cinch* de creu baixaren.
Sent un cos tant maltractat,
als brassos lo han posat
de la dolorosa Mare.

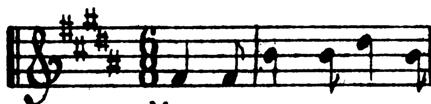
A las *sis* varen portar
ab gran amor y *ternura*
lo Cos de Cristo sagrat,
posantlo depositat
á dins de la sepultura.

¡Oh Mare de pietat!
Oh gran dolor de María!
Oh Mare de soledat!
en tota necesitat
socorréu á aquell que 'us crida!

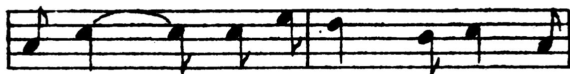
NOTA.

En la colecció *canti popolari Marchigiani d' Antoni Gianandrea* figura eix mateix cant ab lo títol *La passione di Cristo*, y en la colecció de Pitrè tambè s' hi trova ab lo nom de *L' orologio della Passione*.

LA MALA VIUDA

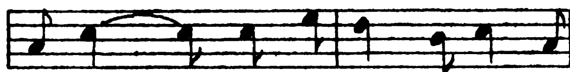
Mon ma - rit ne te quar-

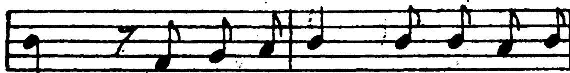
ta - nas quar - ta - nas set anys y

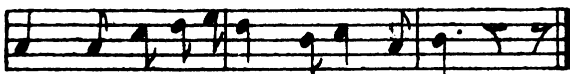
mitj ja ni son vin - gu - das

ga - nas de men - jar carn de ca-

brit jo que bé l'aymo 'l meu ma - rit

do - nas jo que bé l'aymo 'l meu ma - rit.

Mon marit ne te quartanas—quartanas set anys y mig,
ja n' hi son vingudas ganas—de menjar carn de cabrit.
Jo que be l' aymo 'l meu marit, donas,
jo que be l'aymo 'l meu marit.
Me 'n so saltat á Solsona—á comprarli un bon cabrit
De tan depressa qu' anava—hi so estat un any y mig.
Quan ne vaig tornar á casa—ja 'l trobo mort y podrit.
Me 'n vaig á trobá' al notari—á veure que m' ha deixit.
Un bastò al cap de la escala—y un altre al capsal del llit.
Pregunto á la cusidora—si l' havia ben cusit.
—Ab una agulla saquera—y ab un embasta d' un dit.»
Pregunto á ne 'l que 'ls enterra—si l'havia culgadit.
—Ab un cávech sense punta—y mes fondo de mig dit.»
Me 'n vaig á ne 'l cementiri—á veure si es ben podrit.
Un foradet ja n' hi trobo—que no hi passava'l dit xich.
N' hi so posat una pedra—que pesava un quintá y mig,
y li dich un Pare-nostre—que al infern puga bullir,
y també un Ave-María—que si hi es no 'n puga eixir.

Variants.

Vers 1.

Mon marit está malalt—fa set anys qu' es á ne 'l llit.

Vers 3.

Me ne so anat á Solsona—á cercarnhi un ardit.

Vers 6.

Me 'n vaig á trobá 'l rector— á veure que m' ha deixit.

NOTA.

Pregunto á la cusidora
si l' havia ben cusit.

Costum era en los pobles de montanya cusir la mortalla dels difunts y á n' aixó fan referencia eixos dos versos.

VERSIÓ SERVA.

—Vostre marit te gana, dona Mariora.

—Que 'm fa á mí que tinga gana? Lo ballar m' agrada molt y ni que las sabatas se m' esbotzen me 'n deixaré. Si vol, que vaja al graner y damunt de la post hi trobará pa.

—Vostre marit te set, dona Mariora.

—Que 'm fa á mi que tinga set? Lo ballar m' agrada molt y ni que las sabatas se m' esbotzen me 'n deixaré L' aigua es al canti; si 'n vol que se la vaja á buscar.

— Vostre marit s' está morint, dona Mariora.

—Que 'm fa que s' estiga morint? Lo ballar m' agrada mes que tot y ni que las sabatas se m' esbotzen me 'n deixaré. Lo encens es dins de la paperina y la llantia penja del clau.

—Vostre marit es mort, dona Mariora.

—Que 'm fa que siga mort? Lo ballar m' agrada mes que tot y ni que las sabatas se m' esbotzen me 'n deixa-
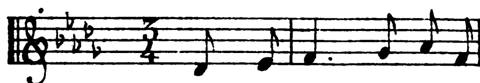
ré. Que 'l ploren las *plorayres* (1) y que l' enterren los capellans.

(Chants populaires de la Grece moderne.—Comte de Marcellus.)

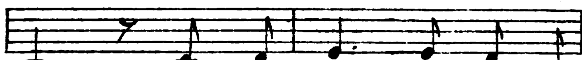
---

(1) Donas que 's llogan en certs paissos per anar á plorar darrera dels morts, quan los duhen á enterrar.

LO METGE

Es fi - lla de ca - sa

ri - ca no me l'han vol - gu - da

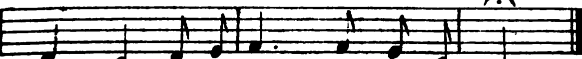

dar me'n a - ni - ré á Bar - ce-

lo - na á a - pen - dre d'es - tu - di-

ar Ay! á - déu Ca - ta - ri-

ne - ta sen - to haver - te de dei-

xar sen - to la te - va des-

gra - cia qu'á mi'm fá mo - ri y pe - nar.

Es filla de casa rica
no me l' han volguda da.,
me n' aniré á Barcelona
á apendre de estudiar
Ay adeu Catarineta
sento haverte de deixar,
sento lo teva desgracia
qu' á mí 'm fa morí' y penar.
no estudiaré per frare
per frare ni capellá,
estudiaré per metge
per metge ó cirugiá.
Ab lo temps que vaig ser fora
Catarina 's va casar.
Una tarde Catarina
á l' esglesia va á resar.
Quan ne torna de rosari
ja se 'n va á coure 'l sopar,
lo seu marit ja l' espera
ab un bastó á la ma.
—Puja, puja Catarina
que te 'n vull donar sopar.
Dels mals cops que ne revia
com morta ne va quedar.
Al cap de los quinze dias
Catarina mala está.
—Anéusen' á buscá' 'l metge
lo que solia tractar.—

—Catarina está malalta
si la volgués visitar.
—¿Caterina está malalta?
Be l' hauré de visitar.
Acosta 'l bras Catarina
acóstal que 't vull polsar,—
Ja n' agafa tinté' y ploma
medicina receptá.
Son marit á la recepta
matzinas hi va posar.
A ne 'l replá de la escala
lo seu marit va trobar.
—Deu lo guart, lo senyor metge,
la Catarina que fa?—
—La Catarina está mala
d' aquesta no 'n sortirá.—
A la segona visita
la va fer sagramentar.
L' endemá á punta de dia
Catarina va finar.
—Deu te perdò, Catarina,
Deu te vulla perdonar.
Te farem fer un enterro
que res no t' hi faltará,
de ciris y de candelas
tot l' altar resplandirá
y 'l dessobre de ta caixa
tot será de tafetá.—
A l' iglesia de San Jaume (1)

(1) Altras versions: *San Francisco.*

la varen portar á enterrar,
Al altar de San Isidro
lo metge va aná' á plorar.

VARIANT.

Vers 51.

que las injurias que 'm feyas
ell te las fassa pagar.
Tú te 'n vas á dalt del cel
y jo 'm quedo aqui á pecar.

NOTA.

En algunas versions s' hi afegeixen despres del vers 56, aquests quatre versos que nosaltres hem tret per considerarlos fora de caixa.

Ja respon l' hereu de casa
—Malaguanyat tafetá:
Respon un jove que passa
—En lo sot s' hi podrirá.—

En algunas versions lo metge 's mata:

se 'n dona una punyalada,
ell mateix se va matar.

Tallada ab lo mateix patrò es la següent cansò, que publiquem mes com á variant que com á cansò diferenta.

Una cansó vull cantar
no hi ha molt que se 's dictada
d' una minyona que hi ha
que á Arenys de Munt s' es criada.

S' es criada á Arenys de Munt
y á Premiá s' es casada
y encar no fa un any que hi es
que l' anyorament la mata.

Son marit ja li va dir:
—De que estás tan enujada?
—Vull tornar á Arenys de Munt
hont so nada y batejada.

—A Arenys tú no hi tornarás,
no pensis may mes tornarhi.»
Quan ella va sentí' axó
á plorar se n' es posada.

—No plores, no, ma muller
que 't faré un vestit de gala.
—Jo no n' estich per vestits,
ni per pompas ni per galas,

Que jo á casa del meu pare
n' hi tinch set tots d'or y plata
y altres joyas també hi tinch
que son de mes preu encara.

. . . .
. . . .

Y á la una de la nit
Caterina 's confesava
y á las duas de la nit
Caterina combregava.

Y á las tres del dematí
ja l' han extremaunciada
y á las sis del dematí
las campanas ja tocavan.

Ningú 's pot afigurar
lo sentiment de sa mare:
vingan frares, capellans
per mirar de consolarla.

De frares n' hi havia uns trenta,
capellans mes de quaranta.
—Ay vila de Premiá
may l' haguessen nomenada.

Hi tich nn fill capellá
y una filleta enterrada,
aquí ne hagut de deixar
la prenda que mes aymava.

Los celos de son marit
ne son estada la causa
y encar un any no hi haurá
que ja 's casará ab un altre.»

LOS PARROTS

(Se canta ab tonada d' altras cansons).

Fadrinets ara que 'ns vaga
si no 'u feu ho faré jo;
de posar la má á la ploma
per dictarne una cansò.

Tota de parrots y mossos
que 'n son gent de gran honor,
que tenen crit per la Espanya
y las quatre parts del mon.

Seguiam Fransa y Espanya
sens tenir temor de res,
nos burlavam' de los guardas
y també dels fusellers.

Sabent aixó 'l rey d'¡Espanya'
nos enviava á buscar
per demanarnos de gracia
si 'ns voliam presentar.

Luego qu' aixó ho entenguerem
Don Isidro y los parrots
determinarem de prompte
l' anarnosne á la cort,

A veure 'l rey que volía,
que se li estava oferint:
«nosaltres som mes de trenta
que tots desitjem servirl'.»

Quan lo rey veu la finesa
que li varem demostrar,
ab ulls de misericordia
á tots nos va perdonar.

Nos diu:—Tots mudéu de vida
y fasáus' homes de be
que si voléu lo gambeto
á tots vos los donaré.»

Ja 'n prenguerem lo gambeto
ab molt bona voluntat
per servir al rey d' Espanya.
y á la real magestat.»

A las horas los posaren
una roseta al barret,
ab un galonet de plata
com á tall de miquelet.
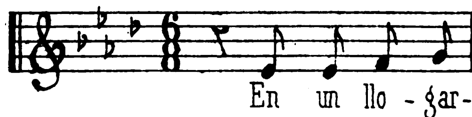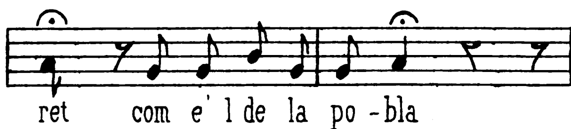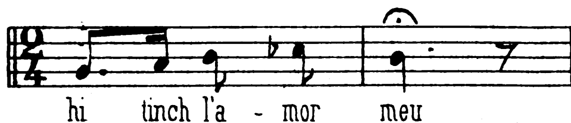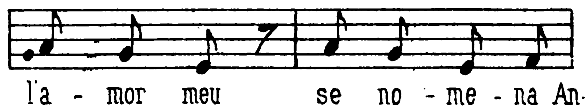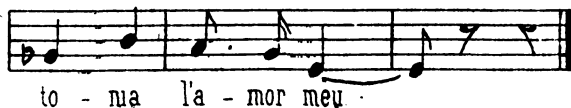
A las horas prometeren
de servi' al rey sempre mes,
digueren que de tabaco
ells no 'n portarian mes,

Aquesta será una esquadra
que pél mon se 'n parlará:
retiréus' contrabandistas
perque 'us volen agafar.

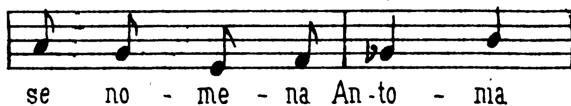
NOTA.

Lo Sr. Milá acompanya en son romancerillo aquesta cansó, ab la següent nota. «Este hecho tuvo lugar en las últimas décadas del siglo pasado y reproduce en menor escala la mudanza de vida de Guinart y de Santa Cilia de que nos habla Melo. Hácia la época en que se presentó al rey el contrabandista D. Isidro Campsó ó el *Parrot*, podia en efecto decirse que nada tenian que temer los de su clase, pues de algunos, como de cierto D. Vicente el Aragonés, se recuerda todavía que entraban en los arrabales de las poblaciones donde avisaban su presencia y la venta de sus géneros disparando un pistoletazo y luego entraban los suyos con los trabucos apuntados, para proveerse de comestibles. La cancion de D. Isidro Parrot fundador del cuerpo de resguardo llamado de los *parrotes* debió sonar mucho en su tiempo, pues aunque muy moderna, se canta en todos los puntos de Cataluña. Su historia está pintada en su casa propia de Vich, donde se recuerda que el año 3 del presente siglo se distinguió en el campo de Percha combatiendo contra los franceses republicanos, á los cuales contuvo una vez estendiendo los capotes y sombreros de su escuadra sobre un campo de trigo y figurando con ello un cuerpo de tropa. Murió muy viejo el 10 de junio de 1815. Se dice tambien que el rey Cárlos deseó verle varias veces.»

ANTONIA

En un llo - gar-

ret com e' l de la po - bla

hi tinch l'a - mor meu

se no - me - na An - to - nia

l'a - mor meu se no - me - na An-

to - nia l'a - mor meu

En un llogaret
com e' 'l de la Pobla,
hi tinch l' amor meu
se nomena Antonia.
Viu á sol ixent
al peu d' una roca:
de tan blanca qu' es
apar una monja,
monja d' un convent
dels de Barcelona.
De dia estich trist,
de nit no reposo,
sempre estich pensant
quan la veuré sola
per poderli dir
l' amor que li porto.
Un dia al hortet
vaig véurela sola
regava las flors
las flors y violas,
també un llessamí
y un pomet de rosas.
Tan prompte ella 'm veu
á riure ja 's posa,
—¿De qué riu, amor?
¿De qué trayéu mofa?
—Rich del bé que 'us vull,

del amor que 'us porto.
Ja li 'n dich:—Amor,
donéume una rosa.—
Ella ja 'm respon:
—Triéu la més dobla.—
La prench per la má
me la emporto al ombra.
Parlant del amor
hi passem la estona,
nos hi tocan quarts,
nos hi tocan horas;
quan me 'n tinch d' anar
ella á plorá' 's posa,
jo m' hi vull casar
sos pares no 'u volen.
Jo m' hi casaré enc'
qu' haja d' aná' á Roma.
Me 'n iré á trobar
al duch de Cardona.
que 'm deixe 'l cavall
pistolas y fona
per aná' á robar
aquella minyona.
Un dia jo estant
al joch de pilota
me diu un amich:
—Te casan l' Antonia.
—Jo no crech aixó
jo no crech tal cosa.—
Me 'n poso 'l barret
y la roba bona
me 'n vaig carré avall

sonant la viola.
Quan sò á mig carrer
la veig á la porta,
Li do 'l «Deu vos guart».
Molt millor me 'l torná.
—M' han dit que 'us caséu
ab un qu' es de Tona?
—No creguéu axó,
no cregáu tal cosa,
si ara fins aquí
ne so estada vostra,
d' aquí en avant
la mateixa cosa.—
Me 'n torno content
fresch com una rosa.
Diumenge vinent
sento 'l matrimoni,
com no 'u puch sentir
me 'n vaig al defora.
Veig un amich meu,
lo crido y li conto.
—Amich, bon amich
se 'm casa l' Antonia
ab un fadrinet
que n' es fill de Tona.
Si ab mí vols venir
deixarém La Pobla,
nos farem soldats
soldats de las doblas.
—No 't fassas soldat
per una minyona,
de millors n' hi ha

encara á la Pobla.
—Pera mí no hi es
altra com l' Antonia!

NOTA.

Aquesta cansó que es popularíssima á l'alta montanya y que te una tonada preciosa, conta ab una infinitat de variants, sobre tot en la part descriptiva de la bellesa personal de la donzella que 's canta, donchs cada cantador al ser en aquell tros hi afegeix lo que li apar, y si devegadas troba variants bellas com aquesta

Blanca com la neu
fresca com la rosa

cau en cambi altres cops en comparacions de tan mal gust com los següents:

Son nas com un pinzell,
ulls de matadora etc.

En algunas versions sol comensarse aixís.

Fadrins que 'ns coneixéu
déume la enhorabona
que me 'n so namorat
d' una gentil minyona etc.

y en altras en lloch de ferse soldat de cavall se fa frare:

Caputxí 'm faré
no veuré cap dona.

LA LLANTIA DEL REY MORO

Pre - cio - sa es y mo - re-

ne - ta la Ver - ge de Mont - ser-

rat pre - cio sa es y mo - re-

ne - ta la Ver - ge de Mont - ser-

rat per sa ga - la 'ls au - cells

ve - nen de l'al - tra ban - da del

mar pre - cio - sa es y mo - re-

ne - ta la Ver - ge de Montser - rat.

Preciosa es y moreneta
la Verge de Montserrat,
per sa gala 'ls aucells venen
de l' altra banda del mar,
per sa gala tots ells cantan
y la de son fill aymat,
per sa gala en la montanya
un altar n' hi te aixecat;
doscentas cinquanta llantias
creman davant del altar;
totas son de plata fina
menos una que n' hi ha,
qu' es la llantia del rey moro
que may l' han vista cremar.
Un dia la van encendre
y un angel del cel baixá:
—Apaguéu aquesta llantia
sino 'l mon s' enfonzará.

VARIANTS.

Vers 4.

Ne venen volant pel mar.

Vers 16.

Un angel va davallar.

NOTAS.

La llantia es lo fanal de la nau d' Alí-Bajá, general dels turchs en lo combat de Lepant, combat hont dit general fou mort, després d' haverse apoderat los catalans de la capitana turca.

La cansò es incomplerta, per mes que 's cante ab una cua que 's veu ser obra de un mal versificador modern. Aixís l' havem vista estampada en una obra publicada fa pochs anys y acompanyada de una melodia que tampoch es la tradicional.

PERFIDIA

(Se canta ab la tonada de *La Carta*. Vol. IV, plana 121).

Y una tarda molt serena
me n' aní á casa l' amor
per veure si la veuria
aquella blanqueta flor.
Donáume l' amor, minyona,
si 'm la voléu doná' ó no.
Ja la veig á la finestra
que 'n llensa gran resplandor.
La vaig encontrar soleta
soleta l' encontrí jo.
Ja li dono lo bon dia
ella no me 'l torna, no.
—Diumenge farán balladas
que n' es la festa majcr,
prou vos diria, minyona,
si voldriau ballá ó no?—
A la primera danseta
ja li demano l' amor.
—Jo no 'm calso, ni 'm vesteixo
ni 'm pentino pera vos.
—Valgam' Deu, galant minyona,
quin parlar tan riguròs!
Ni 'ls esclaus de Morería
ne son tan catius com jo!—
A la segona danseta
ja n' hi dono un pom de flors.
Ja las pren y las olora
y 'n llansa un sospir molt gros.
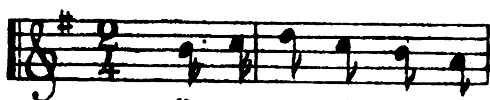
A la tercera danseta
ja n' hi demano l' amor:
—Prenéuvosla, galant jove,
que n' es vostra y de mí no.

VARIANTS.
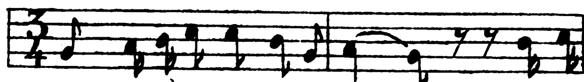
Vers 17.

Jo li demano de gracia
si me 'n vol donar l' amor.
Ella me 'n fá de resposta:
—No 'm pentino pera vos,
que 'm pentino per un altre
qu' es un poch mes graciós.

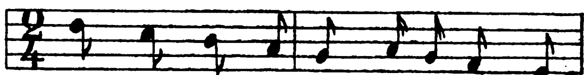
LA ROSADA

U - na can - só vull can-
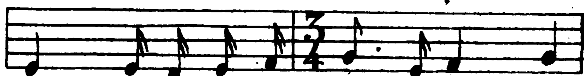

tar no hi ha molt que s'es dic - ta - da d'u - na

mi - nyo - na qu'hi ha Ma - da - le - na 's

no - me - na - va o - lay

lá! o - lá! o - lá! o - la! quin pim -

po llo tan ga - lant!

Una cansó vull cantar,—no fa molt que s' es dictada,
d' una minyona que hi ha—Madalena nomenada.
Olay! la!
Quin pimpollo mes galant!
Sempre qu' ella va á sarau—sa mare li acompanyava,
á sarau ja se n' ha nat—á ne 'l sarau de la plassa.
Ja la 'n trahuen á ballar—la primera contradansa.
Cada giravol que fa—fandillas li volejavan,
ab la punteta del peu—lo sarrell un pam enlayra.
Tots los soldats del quartel—ne van á veure com balla.
Bendita seas mujer—quien te ha bien enseñado?
—Qui vol que m' haja ensenyat—si no 'l meu pare y la mare.
—Qui es aquesta mujer—que baila tan resalada?
—Es filla d' un carnicer;—filla n' es de bona casa.—
No falta qui ho ha sentit—la nova 'n porta á sa mare.
Sa mare ja se n' hi vá.—«Madalena, passa á casa.
—Mare passéu endavant—qui ja tinch qui m' acompanya.
Ne tinch quatre fadrinets—de la primera volada.—
Enrahonant, rahonant—se 'n van cap la mar salada.
Ja l' un li renta los peus,—l' altre li renta las camas,
l' altre un xiquet mes amunt—passa de la lligacama.
—Ay, la mare que 'm dirá—quan me veurá tan mullada?
—L' escusa que li pots dar—que t' ha tocat la rosada.
La rosada de la nit—que n' es fresca y regalada.—
A las dotze de la nit—Madalena arriba á casa.
Son pare agafa un bastò—sa mare n' agafa un altre.
Al endemá dematí—Madalena ja finava.

—Madalena, Madalena—Deu t' haja ben perdonada,
mes te vull morta á mos peus—que no véuret deshonrada.

VARIANTS.

Vers 7.

Á ne 'l primer giravolt—la fandilla á mitja cama.
Un soldat de regiment—ab lo bastò la tocava.

NOTA.

Ab lo mateix tema d' aquesta cansò, si be un xich variada en la forma, ne coneixém una pila. Com prova de lo dit, ne posem á seguiment unas pocas que son de las més escullidas entre 'l sens fí que n' existeixen.

MARIAGNA.

A la ciutat de Manresa
una Mariagna hi ha,
si n' es la filla d' un sastre
que bonica la 'n fa anar.
N' hi ha dos que la festejan
tots dos s' hi volen casar.
L' un dels dos ne diu al altre:
—¿Qui será lo qui l' haurá?
Si jo tingués una hisenda
la faria demanar;
mes com cap hisenda es meva

no la goso á demanar,
ne tinch por d' una carbassa
que no la podré portar.—
Lo diumenge fan balladas
y la Mariagna hi va.
A ne la primera dansa
ballador ja va trobar.
A ne la segona dansa
sa mare la va á cercar.
Mariagna passa á casa
que á ne l' hort te 'n tens d' anar.
Passarás per la font fosca
que per 'llí ningú 't veurá.—
Quan á mig camí va serne
lo seu galant va trobar.
Quan á l' hort ells arribavan:
—Válgam' Deu, quin sol que fa!—
Lo sombrero qu' ell portava
al cap d' ella 'l va posar.
La mare se 'ls contemplava
per una reixa que hi ha.
—Mariagna passa á casa
que 'l teu pare 't pegará.
—No 'm pegará lo meu pare
que tinch qui 'l lo guardará.

MARGARIDA.

—Mare, á plassa fan balladas
mare, deixáumhi anar.
—Ay, ma filla Margarida
lo teu pare 't matará,

—Tan si 'm mata, com no 'm mata
ay mare, deixáumhi anar.»
Lo seu pare arriba á casa
quan acaba de martxar.
—¿Ahont es la Margarida,
que no es aquí á sopar?
—Es á plassa á las balladas
á ballá' ab lo seu germá.—
Prompte mana á las criadas
que la vajan á cercar.
Las criadas van per plassa
mentidas varen contar.
Troban á la Margarida
qu' acabava de ballar.
Margarida passa á casa
que 'l teu pare 't vol matar.
Quan es al cap de la escala
á son pare va trobar.
Ja n' hi venta bofetada,
dins del quarto la fa entrar.
Son germá se la mirava
per un foradet que hi ha.
—Pare, pare, perdonéula
que may mes hi tornará,
que la mare es á la cuyna
que 's reventa de plorar.

L' HORT D' EN FALGUERA

Vila de Moyá—n' es vila alegreta,
no pas pera mí—que tot son tristesas.
Al carrer forá—n' hi ha una donzella,

burla dels fadrins—perque es boniqueta;
mes ja vindrá temps—que 'ns burlarém d' ella.
Ara n' ha caigut—en una baixesa.
Tampoch te renom—d' endresada y llesta,
ni 'ls llansols del llit—no 'ls ha cusit ella,
ne son de cordons—de cordons de seda.
Si n' hi ha de blanchs—de blanchs y de negres,
també de bermells—de tota manera.
Diumenge vinent—la concerta es feta
per ana' á ballar—á la riereta.
Quan son á mig ball—l' amor ja se 'n queixa.
—Nos n' havem d' anar,—pera mí 's fa vespre.
—Per hont passarém—que la gent no 'ns veja.
—Passarém pel hort—pel hort d' en Falguera.
Si 'n Falguera ho veu—li 'n tiro una prenda,
qu' es un mocador—tot brodat de seda
y al mig una anell—ab set pedras verdas.

DARIDETA

Un

di - a pas - sa - - va.

per un riu a - vall - - per

un riu a - vall Da-

ri Da - ri - - de - ta per

un - riu a - vall Da-

ri Da - ri - - de - ta.

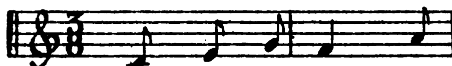
Un dia passava
per un riu avall,
per un riu avall
darideta
per un riu avall.

Encontra una dama
rentava galant,
darideta
rentava galant.

Ja li diu:—Vos, jove,
¿hont teniu l' aymant
—Lo tinch á la guerra
soldat de cavall.
—No hi es á la guerra
que 'l teniu davant.—
Ella ja se 'l mira:
—No 'l conech per tal.—
Ne plega la roba,
se 'n torna al hostal.
Ne truca á la porta
un jove galant.
—Caritat senyora
per un passetjant.
—Ves á dalt ma filla,
báixali pa blanch.

—No es aixó senyora
lo que 'us demanam.
Lo camí de Lleyda
ó 'l de Portugal.
—Ves, filla, acompányal':
ves fins al portal.—
Quan es fora vila,
ja puja á cavall.
Mira l' atrevida
s' ha passat avant.
—Adeu, pare y mare
y tots mos germans.
M' haguesseu casada
al cumplir quinz' anys,
ara no 'm veuríau
ab un passetjant.—
—No so lo que 'us sembla
que so general,
general d' exércit
mariscal de camp.

LA DAMA DE PRADES

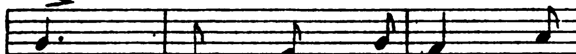
A la vi - la de

Pra - des hi ha u - na do - na mun -

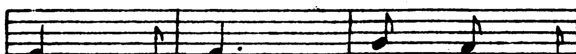
da - na qu'ha mort lo seu ga -

lant ab u -. na pu - nya -

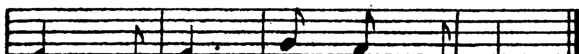
la - da ab u - na pu - nya -

la - da a-vant per - la y dia -

mant dáu - me con - sol mo -

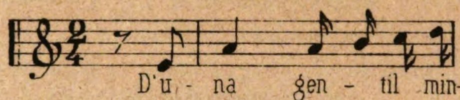
re - ta a-vant per - la y dia - mant
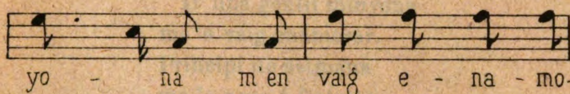
A la vila de Prades—hi ha una dona mundana,
qu' ha mort lo seu galant—ab una punyalada.
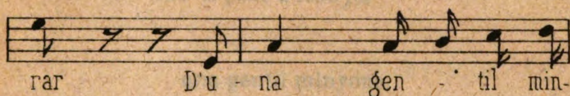
Avant
perla y diamant
dáume consol, *amoreta*,
avant
perla y diamant
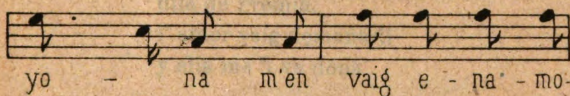
Y l' ha anat á enterrar—á la soca d' un arbre.
Lo diumenge vinent—los fadrins fan balladas.
Per sobre del seu cor—un riu d' aigua hi passava.
Mes per disimular—á las ballas anava,
per mes disimular—s' es vestida de gala,
s' es rentada las mans—ab esencias y aigas,
s' ha posat collaret,—anellets y arrecadas,
y vestida, ella, aixís—se n' ha anat á la plassa.
Ja la 'n treu á ballar—un de la fadrinalla.
Lo vestit del davant—ben rodó no l' hi para.
Lo ballador li diu:—«Roseta, sou prenyada.
—Si 'n so be pariré:—matarem la maynada
com he mort al traydor—qu' aixó m' ocasionava:—
Lo batlle es al costat—que tot s' ho escoltava.
Rosa agafa pel coll:—«Morirás escanyada.»
—Res me fará morir—ab tal de ser venjada
y de venjada 'n so—venjada y revenjada.
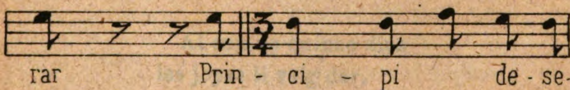
TRACTE DESFET

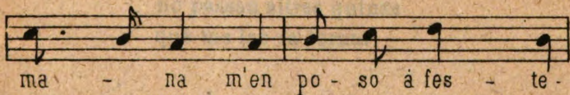

D'u - na gen - til min-

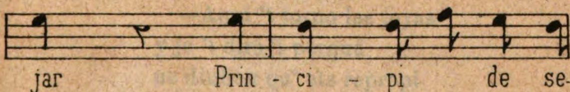

yo - na m'en vaig e - na - mo-

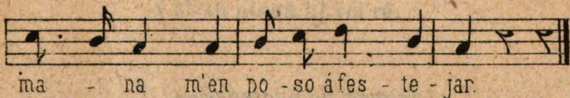

rar D'u - na gen - til min-

yo - na m'en vaig e - na - mo-

rar Prin - ci - pi de - se-

ma - na m'en po - so á fes - te-

jar Prin - ci - pi de se-

ma - na m'en po - so áfes - te - jar.

D' una gentil minyona
me 'n vaig enamorar.
Principi de setmana
me 'n poso á festejar

una gentil minyona
filla de Premiá,
l' amor vaig demanarli
y ella me 'l va doná'.

Al cap de quinze dias
las joyas li vaig dar,
no passan altres quinze
que me las va tornar.

—Aquí 't torno las joyas
y jo 't diré 'l perqué
ne diuhen qu' ets repropi
y ab tú ningú hi vol ré.

—Repropi ó no repropi,
minyona que hi farás,
me n' has donat paraula
y no la trencarás.

Te tancaré á la Curia
y no 't podrás casar,
tos dias y setmanas
veurás allí passar.—

—Si 'm tancas á la Curia,
te 'n compte 'l que 't diré,
avans me faré monja
qu' ab tú no 'm casaré.

—Avans no 't fassas monja
noya, pénsathi be.
La vida de las monjas
jo te la esplicaré.

Viurás sempre tancada,
no 't podrás divertir
y entremig de las altras
sabrás lo qu' es patir.—

VARIANT.

Vers 26.

Ay trista ¿qué hi faré?

NOTA.

La paraula *repropi* equival á *réprobo*. La llengua catalana es tan esquerpa als esdrújuls, que avans no 'ls adopta prefereix fins corrómprels, donchs

lo ritme de nostra llengua es massa dols (y la diuhen aspra!) per subjectarse á tal esfors de pronuncia. Aixís se veu per exemple que 'l poble avans de dir *intérprete* prefereix dir *intrépit* y lo mateix fa ab *músıca, pólvora*, etc., qu' ell pronuncía *musíca, polvóra*. Perço 'ls esdrújuls son tan escasos en la nostra llengua y perçó 'ls que modernament n' hi introduheixen tenen de anarlos á buscar á la llengua castellana fent en axó un tort á la mateixa llengua que volen enriquir.
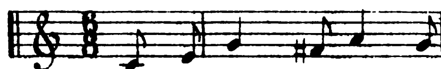
LAS NOYAS DE CAMPRODON

(Se canta ab tonada de *Las balladas*. Vol. 11, plana 61).

Las noyas de Camprodon
gastan molta nomenada,
tres ó quatre que n' hi ha,
las unas mes que las altras.
Adeu punteta del sol
estrella de auba clara
espineta del cor meu
que 'm travessa las entranyas.
N' han baixat á espigolar
á ne 'l fondo de la plana.
A las set del dematí
lo esmorsar ja 'ls baixavan.
Avans d' anar á esmorsar
ja 'n contavan las manadas.
La una diu que 'n te nou,
l' altra diu las hi han robadas.
A detrás d' un caballò
á plorar se n' es posada.
Prou se créu que ningú ho véu;
son galant se la mirava.
—De qué ploréu, mon amor?
De qu' estéu tan afectada?
—Com no tinch jo de plorar
si m' han robat las manadas.
—No ploréu, la meua amor,
no estiguéu desconhortada,
que jo so vostre galant
y so qui 'us las ha robadas

y no vos las tornaré
sino 'm feu una abrassada.
—Aixó, sí, no 'u faré jo
que 'n fora ben mal pagada.
—Mal pagada no seréu,
que seréu dona de casa,
que la filosa que hi tinch
massa temps que s' está en baga
y 'l rector sempre me 'n diu
que tot sol may faré casa.

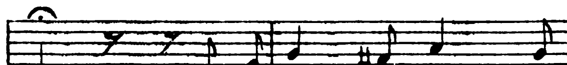
PEPA HERMOSA

Can - só no - va s'es dic-

ta - da . á tren - ta de Ju - li-

ol tren - ta n'es d'u - na nin -

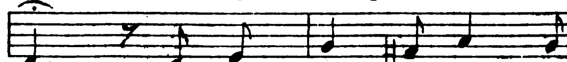
yo - na qu'es bo - ni - ca com un
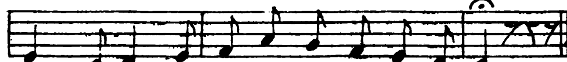

sol Por - ta la es - tre - lla del

di - a la por - ta pin - ta - da al

front que per mes fos - ca que

fas - sa a - cla - reix á tot lo mon

Cansó nova s' es dictada
á trenta de Juliol,
treta n' es d' una minyona
qu' es bonica com un sol.

Porta la estrella del dia,
la porta pintada al front,
que per més fosca que fassa
aclareix á tot lo mon.

Ella n' es la Pepa hermosa
n' ha passat pel peu del Grau,
de la flor de las donzellas
ella n' es la principal.

Los fadrins de la encontrada
quan respiran son olor
no envejan al rey d' Espanya
lo seu jardí preciòs.

Lo seu ayre qu' enamora
jo 'us lo vull esplicar,
n' es primeta de cintura,
lo jipò molt bé li está.

Porta sabateta plana
la mijeta á punt de blau
los fadrins tots se n' admirau
del modo que be li escáu.

Miréula, quan vá á la plassa
ab lo ayre qu' ella vá,
sembla que 'l vent se l' emporta
tan llaugé' es lo seu andar.

Quan ella se 'n vá á la plassa
du enaguas ab caputxins,
cada vol de sas faldillas
ne fa caure cent fadrins.

Los fadrins quan se la miran
del tot ne quedan ardents:
mes s' estiman veure á n' ella
que una planta de clavells.

Sa cabellera es tan fina
com un satí preciòs
y ab ella á la jovenalla
los ne te cenyit lo cor.

Jo no me n' admiraria
de que fes un gran partit
qu' ella se 'n porta la palma
dels millors fadrins de Vich.

Lo mirar la cara seua
ne te rendit lo cor meu
n' es un mirall d' or y plata
que no es pagat ab cap preu.

La cansò qui l' ha dictada
jo vos ne diré qui es
es un de las calsas llargas
que porta barret inglés,
que se 'n vá á vendre formatges
per las casas de pagés.

NOTA.

Segons relació que 'ns feu un Vallesá, la cansoneta aquesta fou treta per un tal Catal de Vich de aquest segle.

Esta cansó no te gayre bellesa de forma; en lo fons s' hi veu frescor y per ella se recorda desseguida la font hont han anat á veure los autors de las bellas poesías *La Roser del Mas d' Euras*, *La Fira* y *L' hereu.*

Esta cansó te alguna semblansa ab lo seguent cant servo.

«Al davant de la casa ballavan un maravellós *kolo*, tenint per cap de dansa á la germana de Stolau. Quina bellor n' es la seva, Deu la ne 'n castigue!

Es mes hermosa que la blanca Vila; sos ulls son dos pedras preciosas, sas galtas dos frescas rosas; sas cellas dos sangoneras marinas; sas pestanyas dos alas d' oroneta; sas blancas dents dos renglas de perlas. Es flexible com una palma y alta com un pi; quan balla sembla que llisqui; quan parla sembla un colom que ronca y qùan mig riu sembla quan surti lo sol......

(*Cants servos*.—A. DOZON).

ANGELETA

(Se canta ab tonada d' altras cansons).

La filla de Don Soler
dret á Tarragona anava.
Ja la pujan á cavall
també hi pujan á sa mare.
Al davant van los criats
al darrera mare y pare.
Ja se 'n van per Sobrerroca
per ferne mes pompa y gala.
Quan van ser á Sobrerroca
la seu galant encontrava.
—Os voldríau deturar
sols per dir una paraula?
Si teniu un cavall blanch
jo vindria á acompanyarvos.
—No necessitem criats
prou n' hi ha que 'ns acompanyan.—
N' hi dona un ram de clavells
á modo de recordansa.
Al olorar los clavells
s' ha quedat enmatzinada.
Se 'n gira cap al darrera
y se 'n va dret, Sant Ignaci;
quan va ser á Sant Ignaci
pare Ballasti demana.
—Deu lo guart pare Ballasti
jo pogués morí' als seus brassos.
—¿Qué tens, qué tens Angeleta
que n' estás tan enujada?

—Me portan á Tarragona,
penso que no hi viuré gayre.
—Véstenhi, ves Angeleta
qu' allí estarás regalada.—
Se 'n van dret als Caputxins
á dins del jardí hi entrava.
—Adeusiáu plantas y flors
flors, y violas boscanas!
Adeusiáu clavellers
jo cada dia 'us regava,
y are no 'us regaré mes
perque ma vida s' acaba.
Adeusiáu caputxins,
mongetas de Santa Clara
y lo monestir mes alt
que n' es lo convent del Carme.—
Al entrar de Tarragona
molta gent se la mirava.
No saben si mirá' á n' ella
ó á las joyas que portava
ó si mirar al cavall
que tan ben guarnit anava.
—¿Quí es aquesta senyora
tan bonica y tan galana?
—La filla de Don Soler
y neboda de Don Jaume.—
Don Soler ja ho ha sentit
de prompte baixa la escala.
Ja la baixan de cavall
també 'n baixan á sa mare.
Al pujarne de la escala
de cavall la n' ha baixada.

Sa mare la veu faltar
promptament puja la escala.
La pujan escala amunt
dessobre 'l llit l' han tirada.
—Qué tens Maria Angeleta
que n' estás tan enujada?
Que no siga aquell traydor
que te n' haja enmatzinada?
—No m' ha enmatzinada, no,
que 'l meu cor se n' alegrava.—
Son pare la veu faltar
promptament puja la escala.
—¿Qué tens, Maria Angeleta
que n' estás tan enujada?
qne no siga aquell traydor
que te n' haja enmatzinada.
—No m' ha enmatzinada, no,
que 'l meu cor se n' alegrava.»
Son germá la veu faltar
promptament puja la escala.
—¿Qué tens Maria Angeleta
que n' estás tan enujada?
que no siga aquell traydor
que te n' haja enmatzinada.
—No m' ha enmatzinada, no,
que 'l meu cor se n' alegrava.»
—¿Coneixes aquell senyor
que 's passeja per la sala?
—No conech tan gran traydor,
la meva vida s' acaba.» —
A vuyt horas de la nit
Angeleta confessava

A nou horas de la nit
Angeleta combregava.
A las onze de la nit
Angeleta extrámunciada.
A las dotze de la nit
Angeleta ne finava.

NOTA.

Moltas son las variants que podríam posar; empero, en rahó á ser poch importants, no mereixen lo espay que ocuparían. Esta cansó es molt popular en lo camp de Tarragona.

LO MAIG

Los d' Albi tenen un maig
qu' es bo per fer una arcada,
que n' es tort y jeperut
gran falta n' hi han trobada.
Vallclara si que 'n te un
d' una pessa ben llestada,
que 'n te cent y quatre pams
lo mes alt de la contrada.
Un dia de bon matí
tot just era matinada,
ja 'ls hi prenian lo maig
que ningú se n' adonava.
Quan se 'n varen adonar
que lo maig los hi mancava
ja tocan á somatent,
ja repican las campanas.
—Ara tocaréu á temps
valtres guineus de Vallclara.
Are faréu la tau tau
qu' ha passat la nuvolada.—
Quan á un quart d' Albi van ser
lo dia ja despuntava:
allí s' encontravan tots
que semblava un bras d' armada.
Sis armas van disparar,
las tres feyan fogonadas.
—¿Quina lliveitat teniu
valtres guineus de Vallclara

de portar armas de foch
com si fosseu de la esquadra?
Guineu, si 't ficas al cau
guárdat' del fum de la palla
y guárdat' del caragol
quan surt á la matinada.»
Ja se n' hi va 'l vell Inglés
com qu' es batlle de Vallclara.
Porta la escopeta al coll
y al cap del canó la vara,
sense mitjas ni calsons
com si acabés de llevarse.
No s' ha pensat á calsar
d' atribulat que n' anava.
Aixís que n' arriba allí
la ma a ne 'l coll d' un posava.
No s' hauria escapat ell
sino que 'l batlle 'l deixava.
Ja contan al seu senyor
tota la seua passada,
ab mentidas mes que res,
miréu quina vil canalla.
Tambè á ne 'l senyor fiscal
n' hi han dit gran paperada.
Sols pera fer agafar
del Albi á la fadrinalla;
pera fe'ls aná' á soldats,
aixís creixerá l' armada.
Per bandera un Sant Joseph
que n' es patró de l' armada.
Al cap d' amunt posaréu
una guinéu ben pintada,

y per rodadó' 'l cargol
ab la cua estarrufada.
Lo general quan la veu
ja li fan gran barretada.
—Com aqnesta no 'n tinch cap
en tota la meva armada.

VARIANTS.

Vers 5.

Naltres si que 'n tenim un.

Vers 9.

Un diumenge al dematí
per cert era matinada.

Vers 63.

Lo general quan va veure
bandera de sanch alsada.

NOTAS.

«Entre las fiestas populares que daban lugar á mas diversion y alborozo y á veces tambien á luchas sangrientas hay que contar la del primero de Mayo. A últimos de abril de cada año los jóvenes de las villas se reunian y buscaban el árbol mas elevado y recto que se hallase en los alrededores, y sino podian adquirirlo mediante una can-

tidad, apelaban á la fuerza, buscando el momento de estar descuidado el propietario para llevárselo. Cuando lo tenian en su poder, lo fijaban el dia primero de Mayo en la plaza mayor, en torno suyo encendian hogueras por la noche, bailando de dia á la redonda, y durando esta fiesta por espacio de tres dias. Como esto daba lugar muchas veces á riñas y escándalos, hubo necesidad en muchos puntos de prohibir terminantemente semejante diversion.—*Historia de Cataluña* Víctor Balaguer»

«Albi y Vallclara son poblaciones vecinas de la Conca de Barberá. Los *maigs* ó *mayos* eran árboles que se arrancaban del bosque de Poblet y que se colocaban en la plaza donde se conservaban hasta que envejecian.

.....Como es de ver el apodo de los de Vallclara es el de zorras ó *guineus* y el de los de Albi *caragols*. (*M. Milá*.)»

En altres parts eixa festa se celebra per altre estil. Lo dia primer de maig las noyas trian de entre ellas á la mes hermosa y la fan *reyna*. Aquesta llavors se seu en un trono adornat de rams y de flors y presideix lo ball de plassa, mentres cinch ó sis donzellas, las mes bonicas desprès de la reyna van per entremig dels balladors ab una safata captant per la Verge del poble ó per la mateixa *reyna* si es de familia pobre. Aixís se fa també encar en alguns punts de la Provensa. En alguns pobles juntan al captiri una cansoneta.

Aixís per exemple en lo Baix-llemosí solen cantar las donzellas.

Te reveirai
Zaneto un ma mió,
te reveirai
questé mé de mai.
Lou printem vendró,
flouriró
las rosas, lou coucou chanteró
ço te rezauviró.

També lo Franch-comptat te lo seu cant de maig que comensa.

Vettia veni lou zoulí ma
l' alluetta plinta lo ma etc.

(No deixa de ser una reminiscencia d' axó la capta de las noyas catalanas en lo dia de Santa Creu.

Vosté senyora hermosa
que te la cara de rosa, etc.

Vosté senyor galant
que te la cara de diamant, etc.)

Lo de las festas de maig celebradas tal com ve dit, es molt antich. En lo *Roman de Flamenca* hi consta esta festa, si be arreglada al argument del

poema, com ja ho feu notar lo Sr. En Manel Milá en son *Romancerillo*.

Las tossetas (1) agron ja trachas
las maias que 'l seras son fachas
e lur devinolas canteron;
tout dreit davan Guillém passeron.
cantan una kalenda maia
que dis: «Cella dona ben aia
«que non fai languir son amic
«ni non tem gelos ni castic
«qu' il non an' a son cavallier
«em bosc, em prat o en vergier,
«e dins sa cambra non l' amena
«per so que meilz ab lui s' abene,
«et gilos lassa dans l' esponda;
«e si parla, qu' il li responda:
«nom sones mot, faitz vos en lai
«qu' entre mos bras mon amic jai.
«Kalenda maia (2). E vai s' en.»

(Roman de flamenca.—Publicat per Mr. Paul Meyer.—París 1865.)

La costum citada mes amunt també era propia de alguns pobles de Castella y la noya escullida per presidir la cerimonia prenia lo nom de *Maya* anant vestida de deesa y demanava als que passa-

(1) Noyas.
(2) Kalenda maia—es lo dia 1.er de Maig.

van per aprop d' ella que li fessen do d' alguna moneda, generalment servia per la capta un cant popular.

A Italia hi ha encara la costum de dur un arbre al peu de las finestras de las donzellas y cantant cansons y sonant la musíca no paran fins que aquellas los donan ous ó cocas. Llavors van á una altre casa ab lo mateix arbre tot guarnit de cintas y flors. Eixa costum aquí á Catalunya serveix per las festas de Pasqua, si be l' arbre se substitueix per una canya enflocada al cim de la qual hi ha la cistelleta plena de flors y cintas que serveix per fer la capta.—(Vejas:—Vol. IV, plana 139 de la present colecció.)

LA SOLDADA

(Se canta ab la tonada de *La Dansa*. Vol. IV, plana 197).

Una cansó vull cantar
no fa molt que s' es dictada
de una minyona que hi ha
que n' es fresca y regalada.
N' ha agraviat sos criats
y son pare vol matarla.
S' es vestida de soldat,
á servi' 'l rey se n' anava.
Serveix en un batalló
del regiment de Granada.
Capitá s' hi ha fet amich
perque son tracte li agrada;
l' ha convidada á cassar
un dimecres á la tarde.
Ella li ha dit que sí:
de bona gana hi anava.
Quan ne son á mig del bosch
capitá ja 'n sospitava.
—Capitá déixem' estar,
déixem' estar sino 'l mato.—
Tant ell la va tormentar
que li 'n venta punyalada.
Lo capitá tot seguit
n' ha manat empresonarla.
—Jo so mort al capitá,
jo l' he mort y no cap áltre.
Avans mort no l' he donat
l' he avisat per tres vegadas:

«Capitá déixem' estar
déixem' estar sino 'l mato.»
Tant y tant m' ha tormentat
que li he ventat punyalada.
Y ara fássam' registrar
per quatre donas fiadas.—
Totas quatre han declarat
qu' era dona disfressada.
Lo capitá ja li diu:
—Noya, tu has de ser casada.
—De casarme 'm casarè
quan ne trobe un que m' agrade.—

NOTA.

Eixa cansó vulgar haurá pres peu de algun dels fets tan comuns en temps de guerra de assentar plassa certas donas mogudas per diferents obgectes. En la guerra carlista que ha finit ara de poch, també s' ha reproduhit, y aixís, sens altres menys coneguts, se cita lo fet de la mare gitana de Sevilla que serví tota la campanya del Nort per no deixar als seus dos fills soldats y 'l de una valenciana que ho feu per no deixar al germá.

En la colecció *Cants populars' Marchigiani d'* A. Gianandrea hi ha la *Ragazza guerriera* que recorda bastant la nostra, com també hi consemblan molt *La figlia coratjosa* de Wolf.—*La guerriera* de Tommaseo.—*La ragazza guerriera* de Ferraro.—*Je*

viens te dire adieu de Bujeaud y *Donzella que vai a guerra* de Bellerman.

LA FILLE SOLDAT

Qui vent entendre le courage
d' une jeune fille de quinze ans:
elle voit son amant volage,
d' homme prend un habillement,
s' en va trouver le capitaine et lui dit:
—Monsieur, je viens prendre parti.

Le capitaine la regarde
voit son air et sa belle façon.
—Quoique tu sois un bel homme
tu n' as point de barbe au menton.
—N' importe, dit elle, monsieur,
je suis vaillant et amoureux.—

Le capitaine sur sa parole
cinquante pistoles lui donna:
—Tiens, lui dit-il, voilà cinquante pistoles
puisque tu veux prendre parti;
prends vite cet appointemeut
et va joindre ton regiment.

Quand elle fuit a la Rochelle,
au milieu de la garnison,
on lui présenta un beau cheval
éperons et habits de dragon.
la belle tout en se promenant
fit la rencontre de son amant:

—Ah! te voilà, amant volage,
de toi je vais avoir raison!
Puisque tu as mon cœur en gage;
il faut metre l' epée en main.
La sienne lui mit dans le flanc
et lui fit verser tout son sang.

—Que l' on arrete ce dragon
au milieu de la garnison.
—Monsieur, je ne suis pas garçon
je suis la fille d' un baron:
mon amant m' avait delaissée
et l' ai sa póitrine percée.

(Puymaigre.—Chants populaires recueillis dans le pays messin).

VERSIÓ ITALIANE.

—Cosa pioreve, pare,
cosa pioreve voi?
Se l' hej d' andè à la guerra,
andaro mi per voi.
Pronte-me 'n cavalino
ch' a m' possa bin porté,
con un buon servitore
che m' possa bin fidé,
pié la mia vesta grisa,
fe' fé braje e gonel,
con la mia codinota
cocarda sül capel.—
Cuand ch' a l' é staja a Nissa
per montè süj bastion;

—Oh guardélá la bela,
vestia da garson!
Fiol dél re a la finestra
n' a stasía a risguardé:
—Ohimi! che bela fia!
S' i m' la vorejso dé!
O mama, la mia mama,
na fia gia ch' a l' é;
Ohimí! che bela fia!
S' i m' la vorejso dè!—
S' i la vole conos-la,
mené-la da 'n marcant,
se chila srá na fia,
si comprará dij guant.—
—Guardé, li me soldati,
guardé cuisti bej guant.—
Soldá ch' a vau á guerra
l' han pa frejd a le man.—
—O mama, la mia mama,
na fia giá ch' a l, é;
Ohimi! che bela fia!
S' i m' la vorejso dé!—
—S' i la vole conos-la,
mne-la n' argenté;
Se chila srá na fia,
si comprará n' anel.—
Guarde, li me soldati
guardé che bej anel.—
—Solda ch' a vau a guerra
l' han bsogn dè spa e cotej.—
—O mama, la mia mama,
na fia giá ch' a lé;

Ohimi! che bela fia!
s' i m' la vorejso dé!—
—S' i la vole conos-la
mne-la a durmi con voj.—
L' ha soffiá s' la candejla,
j' ha mandá-je 'l servitor.
—O mama, la mia mama,
na fia giá ch' a l' e;
Ohimi! che bela fia!
s' i m' la vorejso dé!
—S' i la vole conos-la
mne-la un' acua a passé;
se chila srá na fia
s' vorá pa descaussé.—
S' e descaussá na gamba,
na letra a j' e rivé;
j' e scrit au s' la letriña
d' dové-je dé 'l congé.
La bela a mitá strada
a s' é bütá a canté:
—Fia sou stá a la guerra,
e fia n' a sou torné!—

(Cav. Nigra. *Revista contemporanea*: fasc. III. p. 92)

UN DIA BALLANT

Un di - a ba-

llant al pla de Man-

re - sa m'en

por - tan la no - va

que n'e - ra pro-

me - sa m'en por - tan la

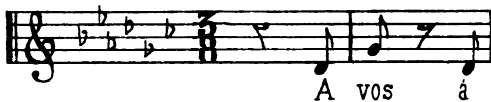
no - va que

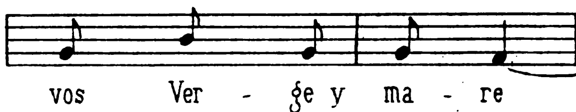
n'e ra pro - me .- sa.
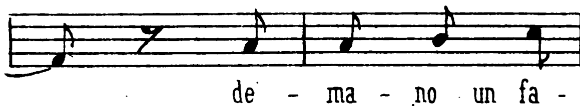
—Un dia ballant
al pla de Manresa,
me 'n portan la nova
que n' era promesa;
quan jo sentí aixo
caich en basca á terra,
quan m' en retorní
m' en aní á la guerra,
tot vestit de dol
y ab la capa negra.
Lo capitá 'm diu:
—De qui dus dol, Pere?
—Senyor capitá,
de una amor meva,
que la he festejada
quinze ó setze mesos,
que de voluntat
jo be n' hi portava,
ella tambe á mi,
aixi ho demostrava.
Las claus del meu cor
ella las guardava,
jo las hi entreguí
una matinada,
anant á la font
á la font del Cárme.
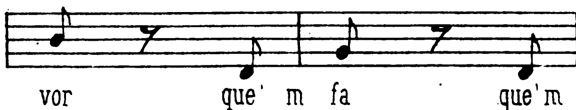
UN DIVINO (1)
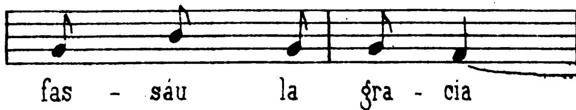
(1) Sol lo poble donar aquest nom als cants que tenen relació ab la vida ó passió de Nostre Senyor Jesucrist.
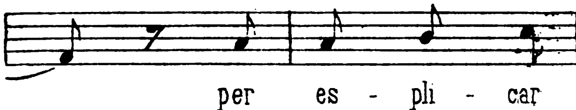

A vos á
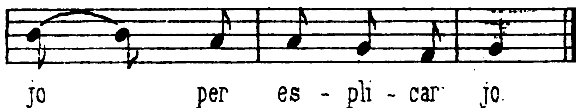

vos Ver - ge y ma - re

de - ma - no un fa -

vor que' m fa que'm

fas - sáu la gra - cia

per es - pli - car

jo per es - pli - car jo.

A vos Verge y mare
demano un favor
que 'm fassáu la gracia
per esplicar jo
lo que Jesús passa
en la passió.
Dijous Sant al vespre
se volgué juntar
y ab los dotze apostols
Jesús vol sopar.
Quan sopat hagueren
va fer testament
cos y sanch nos deixa
en lo sagrament:
espay de tres horas
va fer oració
y al seu etern pare
molt gran clamació.
De cos y de rostre
sent vos mal tractat
á Pilat com jutje
vos han presentat
y allí fa sortirvos
ell á un balcó
pero tot lo poble
li crida:—Senyor
sino 'l crucificas

ó jutge traidor
ho sabrá lo Cesar
nostre emperador
y ab eixa amenassa
s' ha determinat.
De Deu fa sentencia
lo jutge malvat.
La sentencia es dada
ne 's de mort en creu
á los juhéus mána
que li carreguéu.
La creu li carreguen
no la pot portar.
Jesús caigué en terra
á lo tercer pas.
Tant flach lo miraren
per portar la creu,
que luego llogaren
Simon Cirinéu.
Vos reguéu las plantas,
dau beure als aucells
y en la creu vos ara
vos moriu de set.
Quan fou al calvari
ja li han manat
que á la creu s' abrassi
pera ser clavat:
com un ángel manso
Ell molt obedient
á la creu s' abrassa
per tota la gent.
Y 'ls cabells aqueixos,

mes brillants que l' or
ara son sagnosos
dels cruels assots,
de assots y mals tractes
que vos han donat.
De tot això es causa
los nostres pecats.
Com la Madalena
qui pogués plorar,
que los peus de Cristo
ab son plor rentár.

NOTA.

Molts son los cants religiosos que tractan de la *Passió*; mes la major part d' ells son desballestats é incomplerts. Solen recitarlos los pobres en las masias, barrejats ab sams, sobre tot per Quaresma y setmana Santa.

ALTRE DIVINO

La nit de la cena—n' es nit de tristor.
Entre 'ls seus deixebles—va sopá' 'l Senyor.
Mentres ne sopavan—te aquesta rahó.
—Algun de vosaltres—me será traidor.—
Respongué Sant Pere:—«No seré pas jó.—
Respon Sant Joan:—«Jo tampoch Senyor.—
Ja 'n respongué Judas:—«Potser seré jo.—
—Vesten', vesten' Judas—dus mala intenció.

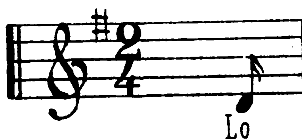
Jesús se 'n va á l' hort—á ferne oració:
mentre oració feya—va arribá 'l traydor.
L' agafa y lo lliga—ab groixuts cordons,
corona d' espinas—voltada de jonchs.
Una creu pesanta—ii fan porta' al coll;
mes ay! no pot durla—lo Senyor del mon.
Llogaren un home—que 's deya Simon.
—Simon Cirineu—¿voléu dur la creu?
Si paga voliau—mes pobre seréu.—
Carrer d' amargura,—carrer de tristor
n' encontra á sa mare—plena de dolor,
—Ahont anéu mare?—Ahont anéu vos?
—Porto toballola—per 'xugause 'l suor.
—Aixugáushi, mare;—aixugáushi vos.
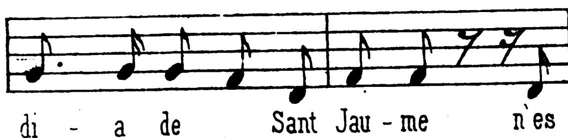
ALTRE DIVINO
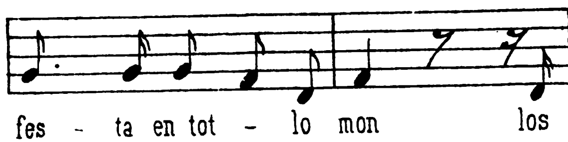
Ab tots los pecats á coll
dret á Betlem se n' anava.
Ne troba Betlem tancat
haurá de dormí' al defora.
Ne troba un trist cobertet
qu' era de jonchs y de bogas.
Ja n' hi troba un bon vellet
un vellet y una senyora.
Lo vellet es Sant Joseph
y María sua esposa.
—Hont anéu vos joveneta?
hont anéu á eixas horas?
—Jo buscava un molinet
que molgués de tota cosa:

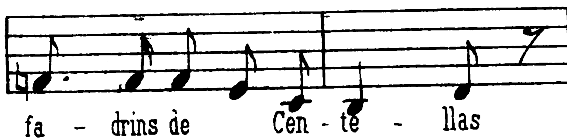
que molgués los meus pecats
jo que so tan pecadora.
—Tornéu lo divendres Sant,
lo divendres en eixa hora
que l' aiga que hi anirá
será la sanch preciosa,
y 'l rodet que rodará
será la seua corona,
l' arbre que l' aguantará
será la seva persona
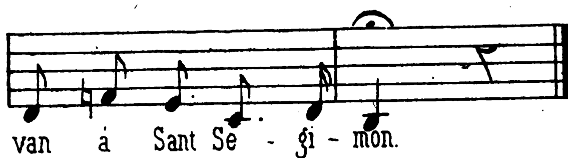
LO DIA DE S. JAUME

Lo

di - a de Sant Jau - me n'es

fes - ta en tot - lo mon los

fa - drins de Cen - te - llas

van á Sant Se - gi - mon.

Lo dia de Sant Jaume
n' es festa en tot lo mon
los fadrins de Centellas
van á Sant Segimon.

Quan arriban a la iglesia
lo Sant van á visitar,
y quan ixen al defora
ja se posan á sonar.

La música era bona
de to lo mes suáu
no hi faltarán donzellas
del lloch de Viladráu.

Una se 'n diu Pauleta
y n' es la mes galant,
ne te la cara hermosa
n' apar un diamant.....

Se 'n pujan á la costa
costa de Viladráu,
la Pauleta cridava:
—Fadrins adeusiáu.—

Lo romaní y la mata
ne llansan gran olor,
perque la mata grana
y 'l romaní la flor.

Los joves que la escoltan
li tiran primors mil:
«—Floreta de montanya
primavera y Abril.

«—Pintura aquí á l' Espanya
ne hi ha de tots colors.
Pintarém un retrato,
Pauleta com sou vos.—»

Ella n' es molt hermosa
qne no li se pot negar,
que de donas com ella
á Espanya no n' hi ha

LA TUYAS

(**Se canta ab tonada de** *Lo rey Herodes.*—Vol. IV, pla. 65).

Be sabéu qui era
la Tuyas Ripoll,
d' ençá qu' es casada
ne sembla un tiboll.
Criadas com ella
molt pocas n' hi ha.

Quan jo la vaig veure
la vaig concertar:
á las mevas ordres
n' havia d' estar.
Criadas com ella etc.

Ja li dono una onsa
vesla á cambiar
y cols y verdura
me 'n podrás portar.

Las cols las du á carros
á pilas lo pa,
y 'm diu quan la renyo
que s' ho menjará.

La trobo un cap-vespre
ab lo cor dormit,
li vaig dir Tuyetas
te 'n pots aná' al llit.

Aquestas paraulas
ella va escoltar
y agafa 'l llum d' oli
y al llit se 'n va anar.

A las set me llevo
y esmorso á las nou
y encara la trobo
roncant com un bou.

Li vaig dir Tuyetas:
—¿que no has prou dormit?
—Com no 'm diu que 'm lleve
encara m' hi estich.—

Li dono un cigarro
que me l' encenguès
y 'l tira á las brasas
sense mes ni mes.

Y quan l' hi pregunto
si l' havia encés?
—Tirat l' he á las brasas
y no l' he vist mes.—

L' AYMIA DEL TRAGINER

Jo m'en so e - na - mo -

ra - da d'un fa - dri tra - gi -

ner jo m'en so e - na - mo -

ra - da d'un fa - dri tra - gi -

ner mes tinch ma - nat del

pa - re que no li di - ga res mes

tinch ma - nat del pa - re que

no li di - ga res.

—Jo me 'n so enamorada
d' un fadrí traginè,
mes tinch manat del pare
que no li diga re.
Ne surto á la finestra
per veure 'l vent d' hont ve;
ne veig venir dos matxos
y 'n Ramoñet també.
—Filla, la meva filla,
això no t' está be,
ja sabs que n' ets privada
de veure al traginè.
—Ay pare, lo meu pare,
això no 'u podré fe'.
—Filla la meva filla,
cent lliuras te 'n daré.
—Ni per cent ni cinquanta
jo may lo deixaré.
—Filla, la meva filla,
dos centas te 'n daré.
—Ay pare, lo meu pare,
tampoch lo deixaré.
—Filla, la meva filla,
trescentas te 'n daré.
—Ay pare, lo meu pare,
aixís si que ho faré.
Me n' iré á Barcelona
á serví' un cavallé.

Si 'l servir no m' agrada
marinera 'm faré,
y quan seré embarcada
carta 'us enviaré.
A la vila de Cádiz
jo desembarcaré.—
Mentres desembarcava
veu vení' un mariner.
—Deu la guart marinera.
—Deu la guart, mariner.
—Si vos ne fósseu lliure
jo ab vos me casaré.
—Aneu, lo galant jove
que búrla 'm voleu fé.
—Jo no 'm burlo, minyona:
jo no 'm burlo de re.

LO PRES D' HOSTALRICH

(Se canta ab tonadas d' altras cansons).

La gent me 'n diuhen retirat
que la justicia es aquí
—Jo no temo á la justicia
ni ella me 'n tem á mí.
Adeu vila de Pineda,
¡que 'm va llensá á perdre á mí!
Ja me 'n giro al meu darrera
ja m' acaban d' assolí.
Ja m' agafan pel gambeto:
«No 't moguis pel rey»: van dir.
Ja me 'n lligan y 'm garrotan,
ja me 'n portan á Hostalrich,
á una presó tan fosca
hont no 's coneix dia y nit.
Lo Batlle sempre 'm ve á veure
per por que no 'n haja fugit.
Senyor Batlle me cridava:
—¿Francisco, has pogut dormir!
—No per cert lo Senyor Batlle,
molt menos que l' altre nit.
Si n' hi ha una vil canalla
que no m' han deixat dormir!
S' ánomenan polls y xinxas,
escarbats y alguns mosquits.
Me dirá lo Senyor Batlle
¿quan temps tinch d' estarne aquí?
—Algunas vint y quatre horas
y á la forca has de morir.—

A las duas de la tarde
sentencia li van llegir.
A la forca lo portaren
á las nou del dematí.
Sa estimada va al darrera
llansantne planys y sospirs.
—Si matéu lo meu Francisco,
val mes que 'm matéu á mí.—
Quan dalt de la forca 'l tenen
aixó mateix ell va dir:
—Avans que 'l butxí 'm mati
tres paraulas ne vull dir,
tres fills ne deixo á la terra
si me 'ls voléu corretjir:
lo mes xich á casa l' oncle,
lo mitjá á casa 'l padrí,
y 'l mes gran s' estiga á casa
que pregui á Deu pera mí,
que pregui á Deu per son pare
que á la forca ha de morir.»

Variants.

Vers 26.

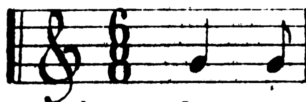
quan podré sortir d' aquí?
—No te n' espantes, Francisco
que jo ja 't trauré d' aquí.

Algunas versions comensan aixís:

—Pentinant ma cabellera
com es cosa de fadrí

veig venir lo senyor batlle
senyor batlle y sos fadrins.
Ja me 'n prenen y me 'n lligan
agarrotat com un vil,
á Montferreras me portan etc.

L' AURENETA Y LO PINSAR

La o-re-

ne - ta y lo pin - sá la o-re-

ne - ta y lo pin sá tan tu - ru - ru-

ru - ra la o- re - ne - ta y lo pin-

sá tan - tu - ru - ru - rá.

L' aureneta y lo pinsá,
l' aureneta y lo pinsá.
Lantura rarura.
se 'n volian maridá
se 'n volian maridá,
Lantura rará.

Lo dia que 's van casar
Lantura rarura,
no tenian per menjar
Lantura rará.

Lo pinsá diu tristement
Lantura rarura.
—Sense pa com ho farém?
Lantura rarém.

—Ja 'n veig vindre la guinéu
Lantura rarura,
que 'n portava un pa de deu.—
Lantura raréu.

—De pa ray ja 'n tenim prou
Lantura rarura
mes de pa com ho farem?—
Lantura rarém.

—Ja 'n veig vindre lo lleò
Lantura-rarura,
que 'n portava un gros moltò
Lantura-raró.

—De carn ray ja 'n tenim prou;
Lantura rarura
mes de vi ¿com ho farem?
Lantura rarém.

—Ja 'n veig vindre l' esquirol
Lantura rarura,
que 'n portava un bot al coll
Lantura raroy.

—De vi ray ja 'n tenim prou,
Lantura rarura
per musichs com ho farem?
Lantura rarém.

—Ja 'n veig vindre l' escarbat
Lantura rarura,
ab lo tamborí al costat
Lantura rarat.

—De musichs ja 'n tenim prou
Lantura rarura,
balladors com ho farém?
Lantura rarém.

Lo poll salta del pedás
Lantura rarura,
La pussa agafa pel bras
Lantura rarás.

De la música al compás
Lantura rarura,
han armat un contrapás
Lantura rarás.

Y de tant com han saltat
Lantura rara,
lo sostre n' han ensorrat
Lantura rarat.

VARIANTS.

Vers 6.

Ja 'n veu vindre lo pinsá
que 'ls portava un pa mitjá.

Vers 19.

Ja n' arriba 'l rosinyol
tot sonant lo flaviol.

NOTA.

Algunas versions solen acabar ab los versos següents, que havem suprimit per considerarlos desmilloradors del conjunt de la cansó.

Mes ningú va pendre mal
Lantura rarura,
sino 'l poll vermell de sanch
Lantura raráu!

VERSIÓ FRANCESA.

L' alouette et le pinson,
tous deux se son mariés;

Le lendemian de leur noce,
n' avaient pas de quoi manger.

Par ici passe un lapin,
sous son bras tenait un pain.

Mais du pain nous avons trop,
c' est d' la viand' qu' il nous faut.

Par ici passe un corbeau
dans son bec tient un gigot,

Mais d' la viand' nous avons trop,
c' est du bon vin qu' il nous faut.

Par ici passe un' souris,
á son cou pend un baril,

Mais du vin nous avons trop,
c' est d' la musiq' qu' il nous faut.

Mais d' la musique avons trop,
et c' est d' la dans' qu' il nous faut.

Per ici passe un gros rat,
un violon tient sous son bras.

—Serviteur la compagnie
n' y a-t-il pas de chat ici?

—Entrez donch, maitre á danser,
notre chat est au grenier,

Mais le chat descend du grenier
et aval' maitre á danser.

Versió provenzala.

Lou quinsoun et la lauzeto
parlon de se maridar.
Mais lou premier jour des nouecos
ant gis de pan per mangear.
d' eiçá n' en ven la fourmigo
em' un sac de blá au cousta.
Aro de pan n' avem proun,
de car n' en auriam besoun.
D' eiçà n' en ven lou reinard
em' un moutoun au cousta.
Aro de car n' avem proun
de vin n' en auriam besoun.
D' eiçà n' en ven lou mouissoun
que li duerbe lou canoun.
Aro de vin n' avem proun,
de dansar auriam besoun.

D' eiçá n' en ven un gros rat
em' un tambour au cousta.
Lou cat qu' es souto lou liech
sato sur lou menestrier.

(*Chants populaires de la Provence.—Damas Arbaud*).

LO POLL Y LA PUSSA

Lo poll y la -
pus - sa s'en vo - len ca -
sar com nos ca - sa -
ri - am si no te - nim
pa? Res - pon la for -
mi - ga dins son for - mi -
guer ja po - den fer
bo - das que pa jo 'ls du - ré.

Lo poll y la pussa
se 'n volen casar.

—Com nos casaríam
si no tenim pa?—

Respon la formiga
dins son formiguer:

—Ja poden fer bodas
que pa jo 'ls duré.—

—De pa ja 'n *tenemos*
carn *donde hallaremos*?

Lo llop responia
tot fent un gros bram.

—Ja poden fer bodas
que carn los durán.—

—De carn ja 'n *tenemos*
vi *donde hallaremos*?—

Ja diu lo mosquit
dins son mosquiter.

—Ja poden fer bodas
que jo 'ls ne duré.—

—De vi ja *tenemos*
musích no *hallaremos*?—

Lo grill responia
de dins son griller:

—Ja poden fer bodas
que jo sonaré.—

—Musich ja *tenemos*
ballador *hallaremos*?—

Lo gripau los deya
des del gripauher:

—Ja poden fer bodas
que jo ballaré.—

—Ballador *tenemos*,
balladora *habremos*?

Los respon la rata
de dins del graner:

—Si lo gat ne ferman
també ballaré.

ENDEVINALLAS

NOTA

Las notas senyaladas ab nombres arábichs indican versions en llengua forastera, y, las marcadas ab estrelletas, variants en llengua catalana.

APÉNDICE.

No perque sian realment *cansons*, sino perque son una branca de la poesía popular donem aquí una mostra de *Endevinallas*, si be que incomplerta, suficient per estudiar baix un nou aspecte lo carácter de nostre poble. La part sentimental domina en las *cansons* y algunas vegadas fins conduheix al geni popular al idealisme ridicol, per sa exageració: la part enginyosa y alguns cops la picardía mal intencionada extravia al poble en las *endevinallas*. Allí s' hi veu al cor que sent; aqui lo giny picaresch hi campeja sovint, acompanyat de la gracia en lo dir y acert en la combinació de paraulas. Pero en las endevinallas es hont s' hi retrata mes lo caracter de cada terra. Llástima es y no gran que la segona intenció que juga en moltas d' ellas nos haja privat de inclóurelas en la present colecció, que fora aixís molt mes nombrosa si be no tant escullida.

Lo Sr. En Manel Milá nos ha guanyat per má en la realisació de nostra pensament de donarlas á llum, per quan en una revista provençal n' hi ha publicadas ja fa temps, una triada coleccioneta que n' es de bon llegir.

Havem (á fi de donar una mica mes d' atractiu á nostre aplech) acompanyat nostre text de variants y versions estrangeras en quan nos ha sigut possible y en escás nombre aquestas últimas, per no haver arribat á nostras mans altras coleccions de *endevinallas*, que las italianas donadas á llum per Imbriani, Casseti y Giannandrea.

I. (1)

Endevina, endevinalla
quin es l' aucell que pon en palla?
—La gallina.

II.

¿Qu' es aixó?
Una pota d' asa
que no cap á casa?
—Un llum (nomenat *pota d' asa*).

III.

Quan no 'n tenia te 'n dava.
Ara que 'n tinch no te 'n puch dar.
Busca un altre que no 'n tinga que te 'n donga,
que quan jo no 'n tindrè te 'n donarè.
—(Joch de paraulas sobre 'l tenir relacions).

IV.

¿Qu' es aixó?
Una cosa
que per tot se posa
y á la mar no gosa.
—La neu.

---

(1) 'Ndovina, 'ndovinaja.
chi fa l' ovo tra la paja?

V.

Un home molt gros
que no mes te un os.
—Lo paller.

VI.

Una vella arrugadeta
qu' al cul porta una estaqueta.
—La pansa.

VII.

Dos pares y dos fills
se menjavan tres conills
y 'n tocava un per home.
—L' avi, lo fill y 'l net.

VIII. (1)

Lo pare encara no es nat
que 'l fill salta pel terrat.
—Lo fum.

IX. (2)

¿Qu' es aixo?
Rodò com un garbell
y llarch com un budell.
—Lo pou.

(1) El padre non è nato,
el fijo sta sul tetto.

(2) Largo como un corvello
lungo come 'n budello.

X.

Una vella reganyosa
que quan Deu vol es amorosa
y 'l frnyt que fa
es bo per menjar
—La mar.

XI.

Un camp llaurat
que punta de rella no hi ha tocat.
—La teulada.

XII.

¿Qu' es aixó?
Un arbre que no te fulla ni flo'
y fa 'l fruyt molt bo.
—La mar.

XIII.

Quan baixa riu y quan puja plora.
—La galleda.

XIV (1).

¿Qu' es aixó?
Dos miras, miras (*)
dos varas, varas
un venta moscas
y quatre mangalas,
—Lo bou.

---

(1) Du' lucenti,
du' pugnenti,
quatre zoccoli
e 'n scopa.

(*) Dos puntxets
dos ullets
quatre massas
y una escombra.

XV.

Tres que 'n van, tres que 'n venen
tres que en la paret se tenen, (*)
tres que 'n baixan, tres que 'n pescan,
tres que 'n pujan la aiga fresca.
—Los catúfols.

XVI. (1)

Peluda de fora, peluda de dins
alsa la cama y fícala dins.
—La mitxa de llana.

XVII.

Quan s' aparta lo cerquem,
quan s' atansa 'ns allunyem.
—Lo sol.

XVIII.

Un convent de monjas blancas,
dintre hi ha un frare vermell
que 'ls hi repica las ancas.
—La boca.

(*) Tres que 'n portan la berena.
(1) Pelosa de fòra, pelosa da drento,
alza la gamba, e mettela drento.

XIX.

Pam d' açí, pam d' allá,
barra seca en mig s' está.
—Lo forrellat.

XX. (1)

Quatre estudiants van per un camí,
l' un va darrera l' altre
no 's poden aconseguí'.
—Las debanadoras.

XXI.

¿Qu' es això?
Una cosa que tothom ho te,
fins las pedras del carrer
—Un nom.

XXII.

Es llarch çom un budell
y arriba fins á las portas del rey.
—La carretera.

(1) Corrino, corrino quattri frati,
e nun s' arrivano l' uno cu l' ati.

XXIII.

Los homes las fan,
per las donas es,
quan entran fan mal,
quan surten, no res.
—Las arrecadas.

XXIV.

Talaret, malaret,
no te camas y 's te dret.
—Lo canti.

XXV. (1)

Lo camp es blanch,
la llavó' es negra,
cinch son los bous
que tiran la rella.
—L' escriure.

XXVI.

Una senyora s' está á la porta
ab una rosa que porta,
no es rosa ni es ram
no 'u devinarás d' un any.
—La gallina.

(1) Campo bianco, sementa nera,
due ne guarda, e cinque ne mena.

XXVII.

Una capseta blanca,
s' obra y no 's tanca.
—L' ou.

XXVIII. (*)

Quatre estudiants venen de Gascunya.
Quan un se vesteix l' altre 's despulla.
—Las agullas de fer mitja.

XXIX.

Una senyora s' está al terrat (*)
ab cua verda y vestit morat.
—L' esbarginia.

XXX. (1)

En Penjim Penjoy penjava,
lo Pelut se la mirava,
en Penjim Penjoy caiguè
y 'l Pelut se la enduguè.
—Lo porch y l' aglá.

---

(1) Pendolí, que pendolava,
Rosichí, que rosicava,
Sci no n' era 'l pendolí,
Se moria rosichi.

(*) Una senyoreta va pel mercat
ab cua verda y faldellí morat.

(*) Quatre soldats
van de patrulla,
quan l' un se vesteix
l' altre 's despulla.

XXXI.

Un llensol apedassat,
punta d' agulla no hi ha tocat.
—Lo cel (quan corren núvols).

XXXII.

¿Qu' es aixó?
Molt blanqueta sou senyora, (*)
sempre blanqueta seréu,
no hi ha festa ni festeta,
en que vos no hi estiguéu?
—La sal.

XXXIII. (1)

¿Quina cosa n' es aquella
qu' al fe' 'l mes ja 's mor de vella?
—La llùna.

XXXIV.

Es vert y no es julivert,
es groch y no es safrá,
bestia será qui no 'u endevinará.
—La llimona.

(*) Blanca so y molt boniqueta,
no so viuda ni casada,
y no hi ha festa major
que no hi siga convidada.

(1) Ritorí et' ddutturati,
ci je la vecchia a ra 'nu mese nata?

XXXV.

Gall, galleret,
canta dalt d' una paret.
Plou y neva
y may se lleva.
—La campana.

XXXVI.

Homes ab homes ho fan,
homes ab donas tambè,
donas ab donas no pot se'.
—Lo confessar.

XXXVII. (1)

¿Qu' es aixó?
Una vella ab una dent
que fa corre tota la gent.
—La campana.

XXXVIII.

Lo pare es gran, la mare xica,
los fills son negres y 'ls nets son blanchs.
—Lo pí, la pinya, la closca del pinyó y 'l pinyó.

---

(1) Su una finestraccia,
ce sta 'n vecchiaccia;
alza un dente,
chiama tutta la gente.

(2) Una vieja que no mas tiene un diente-y hace correr á la gente.

XXXIX.

¿Qu' es aixó?
Un convent de monjas blancas?—Las dents.
Al mig hi ha un frare bermell?—La llengua.
Mes amunt hi ha dos fossas?—Los forats del nas.
Mes amunt dos mirallets?—Los ulls.
Mes amunt hi ha una plassa
hont s' hi passejan los senyors cavallers?--Los polls.

XL.

De dia fa escaleta
y de nit fa bandereta.
—Lo cordó de la cotilla.

XLI.

La patateta n' está prenyada
de trenta mil patatons.
¿Com ho fará la patateta (*)
sino te boca ni boqueta,
pera parir los patatons?
—La magrana.

XLII.

Un arbre que tot ho fa
mel y mil y cordavá.
—La figuera.

(*) ¿Com ho fará la patateta—sense tenir pits ni mugrons?

XLIII.

Don Galindoy s' está en un camp (*)
ab deu mil homes al voltant;
tots portan barret vermell
menos Don Galindoy qu' es lo mes vell.
—Lo cirerer.

LXIV.

¿Qu' es aixó?
Quan la fico y quan la trech
ella 'n fa catrich-catrech.
—La clau.

XLV.

No es canti ni font
y 's te á la ma quan raja.
—Lo porró.

XLVI.

Pica y no te bech,
vola y no te alas.
—La espurna.

(*) Dondorondon s' está al terrat
ab cen mil homes al costat,
tots van vestits de vermell etc.

(*) D. Guindot ve de Sarral
ab cent homes de cavall,
tots portan peto vermell
fora Guindot qu' es lo mes vell.

LXVII.

¿Qu' es alló qu' espanta tant
que 'n fuig tothom al instant?
—La pluja.

XLVIII.

Unas donas desinvoltas
que fan las carnestoltas.
—Las que fan lo llit.

XLIX.

Te espinas y no es bacallá,
porta corona y no es capellá.
Bestia será qui no 'u endevinará.
—La figa de moro.

L.

Entre las camas ho tinch
fa catatranch catatrinch.
—Lo morteret de metall.

LI.

Los pobres ho llensan,
los richs ho arreplegan.
—Los mochs.

LII.

¿Qu' es aixó?
Com mes n' hi ha menos pesan.
—Los forats.

LIII.

Son coixas com qui las fa
y dretas solen anar.
—Las lleys.

LIV.

Puja paret amunt
ab la caldereta al cul.
—Lo caragol.

LV.

Altas son ribas, (*)
cantan cabridas,
quan l' home es mort
cantan mes fort.
—Las campanas.

LVI.

Un corral de vacas rossas,
quan arriva la moscarda
las ne treu totas.
—Lo forn de pa.

(*) En lo camp de ribas- -cantan cardinas.

LVII.

Tapeta sobre tapeta,
pany sobre pany;
per batxiller que sigas
no 'u devinarás d' un any.
—Un llibre.

LVIII.

Una cosa com una soga
que te unas dents com una lloba,
—L' esbarzer.

LIX.

Furruguet que furrugava.—Lo porch.
Quallonga l' estirava.—La serp.
Si no fos per Culestret.—Lo gos.
Quallonga 's menjava á Furrugut.

LX.

Barrabás truca á la porta,
ab un pom de flors que porta.
No porta fulla ni ram;
Barrabás se 'n torna al camp.
—Lo gall cantant á la matinada.

LXI.

Estudiant qu' estudias filosofía
dígam quin es l' aucell que pareix y cria?
—La rata pinyada.

LXII.

Es rodó com una poma.
y llarch com d' açí á Barcelona.
—La paella.

LXIII.

Quatre frares sentats en un banch,
quan s' aixecan tenen lo cul blanch.
—Los jonchs.

LXIV. (1)

Qui la fa, no la vol;
qui la veu, no la desitja,
y qui la fa servir, no la veu ni la compra.
—La caixa de mort.

LXV. (2)

Petit com una oliva
y ompla tota la botiga.
—Lo llum.

---

(1) Chi la fa, la fa per vende',
chi la compra, non l' adopra,
chi l' adopra, non la vede.

(2) El que lo hace lo hace cantando.
el que lo compra lo compra llorando,
el que lo utiliza no lo ha de ver.
Decidme ¿qué puede ser?

(3) Larga come un' amandola,
che rischiar tutta la cambora.

LXVI.

N' hi fica una,
n' hi fica duas,
n' hi fica tres
la senyoreta no diu res.
N' hi fica quatre,
n' hi fica cinch,
la senyoreta diu: «prou n' hi tinch.»
—Los guants.

LXVII (1).

No es porch y furga terra,
no es bou y porta banyas,
no es escarbat y s' enfila enlayre.
—Lo caragol.

LXVIII.

¿Qu' es aixó?
llarch y rodó
com un purgadó.
—Lo pou.

LXIX.

Una cosa
que per tot se posa
y en lloch fa nosa?
—Lo dia.

(1) Porta li corni, e 'n boe non è,
pinge li muri, e pittore non è,
porta il fiascos, e 'l vi' non c' è,
misericordia! questo cos' è?

LXX.

Una senyora s' está al foch
reganyant lo patacot,
passa per 'llí un senyorot
y n' hi estira un boçinot.
—La olla quan lo cuyner tasta si está be de sal.

LXXI.

Neix al bosch,
creix al bosch
y canta á casa.
—Lo cedás.

LXXII (2).

Pelut açí
pelut alla,
y un arbre sech al mig s' está.
—L' arada ab los bous.

LXXIII.

Quina es aquella bestioleta
que á cada pas deixa un tros de cueta?
—L' agulla.

(2) Peloso de qua, pelosa de là
quel de mezzo nol magua manco 'l ca.

LXXIV.

Una cosa molt rodona
que no cap á Barcelona.
—Lo sol.

LXXV. (1)

Vert al bosch
negre á la plassa
y vermell á casa.
—Lo carbó.

LXXVI.

Talaret, malaret
te camas y no 's te dret.
Lo mort,

LXXVII.

Lo senyoret s' está á la basseta
passa ana senyoreta
y li pega estiradeta.
—Lo llum quan la minyona l' esmoca.

---

(1) Verde en el campo
negro en la plaza
y coloradito en casa.

LXXVIII.

Un cistellò d' avellanas;
de dia s' aplegan,
de nit s' escampan.
—Las estrellas.

LXXIX.

Pelut açí, pelut allá
y 'l belluguet en mig s' está
—La nína dels ulls.

LXXX.

Pa pastat demá (de má)
y menjat avuy.
—Lo pa.

LXXXI.

En mig de tot mig estich,
y en tot fí de fí me trobo;
sempre vaig ab l' algutzir
y may me trobo en cap robo.
—La *i*.

LXXXII.

Una capelleta
plena de genteta
y 'l capellá al mig.
—La boca.

LXXXIII.

Crema y no es crema
ni du postema.
—L' ortiga.

LXXXIV.

¿Que fá l' arbre á la montanya? (*)
—Ombra.

LXXXV.

Una dona vella y seca
que per 'llí hont va sempre pesca?
—La Mort.

LXXXVI.

N' hi ha de negre,
n' hi ha de blanch,
la dolsura
al cor s' atura
y es molt bo
sino que no dura.
—Lo rahim.

(*) ¿Qué fa 'l rey etc.
(*) Que fa 'l bou quan s' está al sol?

LXXXVII.

La senyora s' está al foch,
la criada li tira alló vermellot.
—Tirar la carn á l' olla.

LXXXVIII.

Quan va al camp, mira á casa;
quan va á casa, mira 'l camp.
—Lo cávech.

LXXXIX.

De dia fa trip-trap
y de nit bada la boca al amo.
—La sabata.

XC (1).

Onas fa,
mar es,
te espinas
y no es peix.
—La espiga.

XCI.

¿Qué fa quan plou?
—Cau aiga.

(1) Olas dá,—mar es,—espinas tiene,—pescado no es.

XCII.

Qu' és lo cacáu (que cau) cuan plou?
—Cacáu.

XCIII.

¿Qu' es aixó?
Una cosa que s' aplega mes ab lo nas
qu' ab lo cabás.
—L' olor ó la pudor.

XCIV.

No mes navego al estiu
y per mí tothom reviu.
—Lo vano.

XCV.

En mig del hivern te busco
perque 'm dongas escalfó
y al estiu te desprecío
y 't faig jaure en un racó.
—Lo braseret.

XCVI.

Roda per amunt, roda per avall
gorinyolant sempre ab gran afany.
—La curriola.

XCVII.

Un corralet de rabassetas
que ni son verdas ni son secas.
—Las dents.

XCVIII.

Una colla de senyors
que tots seuhen en un tros
y tots teñen lo cul gros.
—Los formiguers.

XCIX.

¿Qu' es lo mes fondo de la esglesia?
—Lo confessionari.

C.

¿Qu' es una pota de mula
que treu totas las bestias de la pastura?
—La pinta.

CI (1).

Dotze frares d' un convent
dotze nespras per tots tenen,
cadaqual se 'n menja una
y encar quedan onze nespras.
—Cadaqual, (nom del frare que s' ha menjat la que falta.)

(1) Tres palomos van volando,—tres cazadores cazando
cada cual mató la suya—y quedaron dos volando.
—Cadacual.

CII.

Un tintin ab dos tintals
y un crabin ab dos crabals.
—Las balansas.

CIII.

Entre duas parets blancas
arbre hí ha sense fulla y sense flor,
pero 'l fruyt que fa es molt bo.
Endevina ¿qué es aixó?
-- Lo caramel-lo.

CIV.

Panxa de ferro,
budell de cotó,
qui ho endevini
l' hi ha de fe' un petó.
—Lo llum de cuyna.

CV.

Dos pares y tres fills
se partiren tres cunills
y 'n tocavan tres per barba.
—Dels cinch, sols ne hi havia un que dugués barba y aquest se quedava los tres conills

CVI. (1)

¿Qu' es aixó?
Lo pastò' ho veu á la montanya
y no 'u veu lo rey d' Espanya.
—Un igual seu.

CVII.

De set germanas que som
en naixe vaig ser primera
y so la que conto jo
menos temps de totas ellas.
—La 1.ª setmana de quaresma.

CVIII.

Se cria al bosch,
va á casa;
torna al bosch
y porta la carn cristiana al cos.
—Los esclops.

CIX. (2)

Te la dich y no m' entens.
—Tela.

---

(1) El pastor en su cabaña--ve lo que no ve el rey de Espanya.
y ni Dios con su poder--tampoco lo puede ver.

(2) Te la (tela) digo y no m' entiendes.

CX.

Neix al bosch,
creix al bosch
y raja á casa.
—Lo cuvell.

CXI.

Quatre devanadoras
van per un camí
y no 's poden assolir.
—Las potas d' un cavall.

CXII.

Comensa rient,
fineix plorant,
y veus al neno
com al gegant.
—La pessigolla.

CXIII.

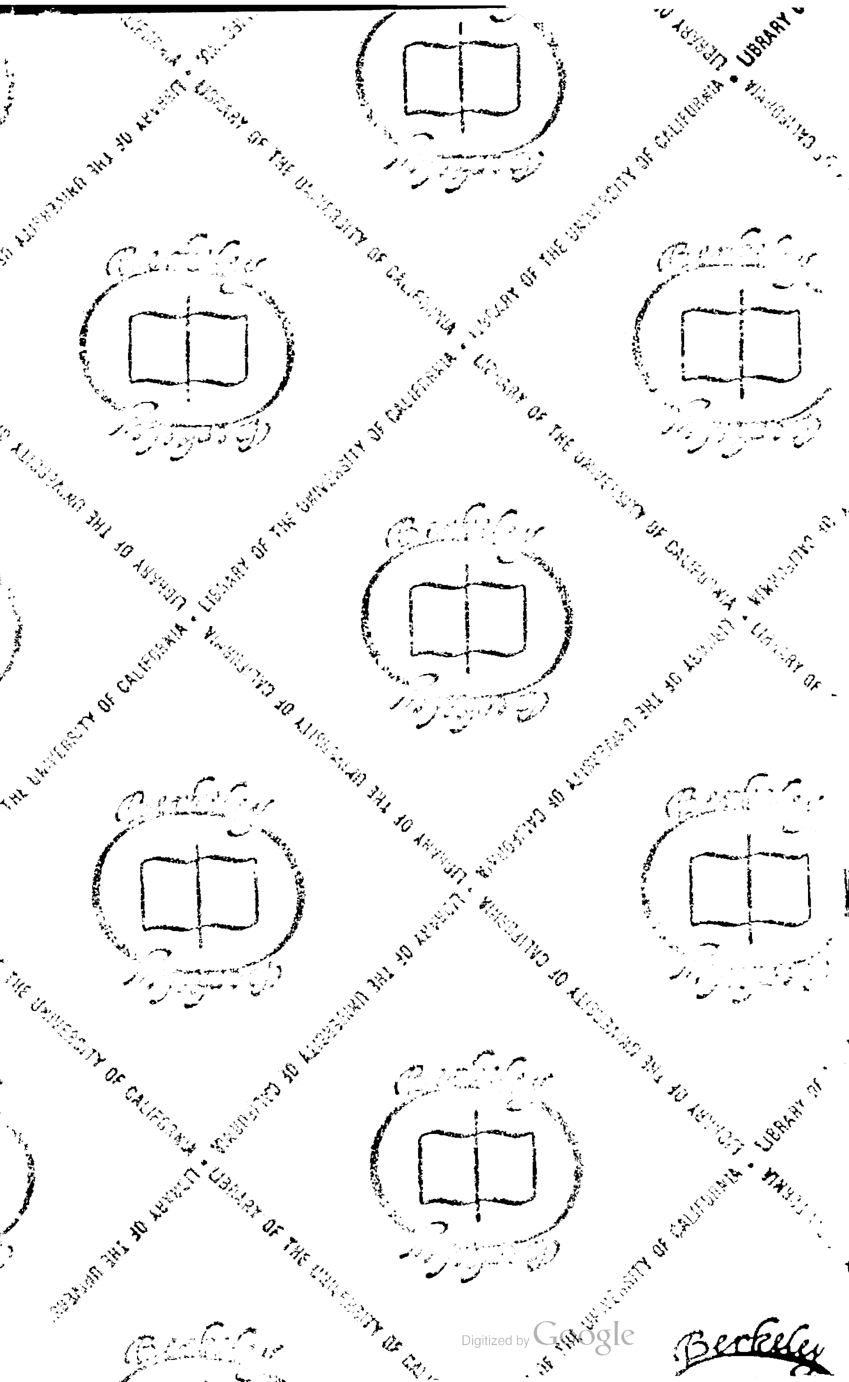
Una pota de asa
que roda per casa.
—La escómbra.

TAULA

Pàgina

ALTRAS OBRAS DEL MATEIX AUTOR

LA ROJA (novelas, qüentos, rondallas).	10 rs.
LAS VENJANSAS DEL REY PERE, (acabant-se la edició).	8 »
FLORS Y VIOLAS.	8 »
LO CORONEL D' ANJOU.	14 »
LO LLIBRE DELS NOYS.	4 »
ALAZARCH.	2 »
LA MASÍA DELS AMORS, (poema).	20 »
LO BROT D' ACHS, (poesías).	10 »
LO LLIBRE DELS POETAS.	12 »
LO LLIBRE DE LES DONES.	10 »
LO LLIBRE DEL COR MEU.	8 »
LA CREU DE PLATA, (drama).	8 »
BACH DE RODA, ».	8 »
MIQUEL RIUS, ».	8 »
LAS MALAS LLENGUAS, (comedia).	8 »
LA CANSÒ DE MESTRE JAN, (letra y música).	2 »
CANSONS DE LA TERRA, VOL. I.	16 »
» » II.	10 »
» » III.	18 »
» » IV.	16 »

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
Digitized by Google
Berkeley